శ్రీ

శ్రీకృష్ణాయ నమః.

ఆంధ్రచరిత్రవిమర్శము.

(నామాంతరము)

వీరభద్రీయఖండనము.

శ్రీజటప్రోలుసంస్థానము విద్వాంసు లగు

వెల్లాల సదాశివశాస్త్రిగారిచే

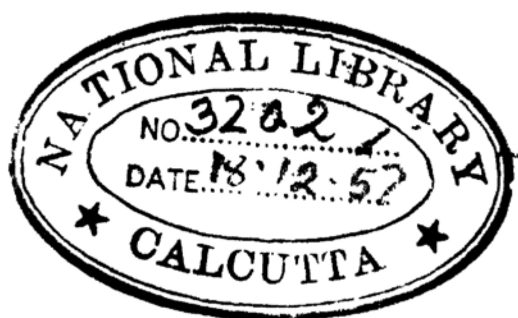
వ్రాయఁబడినది.

శారదాంబావిలాస ముద్రాయంత్రమునందు

ముద్రింపఁబడినది.

1913.

చెన్నపురి.

NATIONAL LIBRARY
NO. 32021
DATE 18.12.52
CALCUTTA

విషయసూచిక.

శ్రీరస్తు.

విజ్ఞాపనము.

మహాశయులారా! “మానాధీనా మేయసిద్ధిః” అనుటను బట్టి ప్రమేయసిద్ధి ప్రమాణాధీన మైన దనియుఁ బ్రమాణవిరుద్ధం బైన ప్రమేయకల్పనము నిలుచునది కాదనియు మీరు లెఱిఁగినవారలే కదా! ఇటులుండ నీమధ్యను జలుకూరు వీరభద్రరావుగారు తమయాంధ్రుల చరిత్రమునఁ బ్రమాణవిరుద్ధంబు లైన పెక్కువిషయములఁ బ్రకటించి యున్నారు. అయ్యవి సామాన్యముగ నెంతవారలకైనను యథార్థములుగఁ దోఁచును. ఇట్టిచరిత్రగ్రంథములను విమర్శించి వాస్తవము నెఱయువారలు దక్కువ. కాఁబట్టి జనసామాన్యమున కదియే నిజమనీ నమ్మకము గలుగును. అందువలన సత్యము మఱుఁగుపడును. కావున నిట్టివిషయములలోఁ బ్రతివిధానము సేయుట ముఖ్యమైనపనిగా నున్నది. వారు వ్రాసినప్రతివిషయము నిందుఁ జూపుట సాధ్యపడదు, కాఁబట్టి దిఙ్మాత్రముగఁ జూపుచున్నాఁడను.

మనయాంధ్రదేశములోఁ గలనాలవవర్ణములో వెలమ కమ్మ కాఁపు అను తెగలవారు ఉత్తమశూద్రులు గనుంబడువారనుట యెల్లవారలెఱుంగుదురు. ఈతెగలవారు శూద్రులలోఁగల తక్కిన తెగలవారలకు సేవ్యులై యే యుండఁగలవారలు గాని యెంతసామాన్యస్థితిలో నుండినను దైన్యమునువహించి యొకరియొద్ద సేవకులై యుండరు. ఇది ప్రత్యక్షప్రమాణగోచరము గాఁబట్టి వివరణంబు నపేక్షింపదు మఱియు నీశాఖలవారు నాలవజాతిలో నుత్తములుగాఁ బేర్కొనంబడుచుండిరని శాసనగ్రంథాదులు చాటుచున్నవి. శ్రీనాథమహాకవి తన భీమఖండంబున

* ఉ. కైటభదైత్యవైరిపద • కంజమునం దుదయంబునొందె మి
న్నేటికి భూతధాత్రికిస • నెంతయు నచ్చిన తోడఁబుట్టునై
హాటకగర్భముఖ్యనిఖి • లామరమౌళిమహామణిప్రభా
పాటలవర్ణమైన యొక • పావనవర్ణ ముదీర్ణసంపదన్.

వ. అప్పుణ్యవంశంబు కంసాసురవిధ్వంసిచరణపల్లవంబు దనకుఁ బుట్టినిల్లుగావునఁ గారణగుణసంక్రమంబునంబోలెఁ జామరతోమరచ్ఛత్రధనుఃఖడ్గాదిచిహ్నోపశోభితంబై, చదలేటినీటివలని సోదరీయస్నేహలబ్ధంబులుంబోని పావనత్వ శుచిత్వ గాంభీర్య మాధుర్యంబులు చరితమనస్స్వభావవచనంబుల ధరియించి పైదోడుంబోదివి విశ్వవిశ్వంభరాక్రీడనంబు దనకువిధించిన పరమశాంతి యంతరంగంబున నంతరించి నిఖిలప్రపంచంబునకు నాధారంబై ప్రవర్తిల్లె. అందుఁ బద్మనాయకు లనువెలమలనఁ గమ్మలన సరిసర్లన వంటర్లన బహుప్రకారశాఖోపశాఖాభిన్నంబులై.”

అని వ్రాసియున్నాఁడు. ఇందునకు సంవాదంబులు పెక్కులు గలవు. ఇట్టీమూఁడు తెగలవారిపూర్వులు స్థాపించినశిలాశాసనములు వీ రుత్తమశూద్రులుగా నుండిరని యుద్ఘోషించుచున్నవి.

“ ఈశాదేశా త్సరసిజభువః కుర్వతి స్సర్వసర్గం
నిత్యస్తుత్యా చ్చరణకమలా ద్వేదవిద్భి ర్మహద్భిః
తుర్యం వర్యం సమజని కులమ్
విష్ణో స్తచ్చరణా ద్విజిష్ణు రుదభూ ద్వర్ణో గుణార్ణోనిధిః ”

ఇత్యాదిశాసనములు గ్రంథమున వెల్లడి చేయఁగలను. కాఁబట్టి పై మూఁడుశాఖలవారు శూద్రులలో నుత్తములుగా నెన్నఁబడుచున్న వారనుటకు శాబ్దప్రమాణము గూడఁ జూపట్టుచున్నది. ఇట్లు ప్రత్యక్షప్రమాణముచేతను శాబ్దప్రమాణముచేతను సిద్ధం బగుచున్న యర్థము

నపలపించి వీరభద్రరావుగారీయాంధ్రులచరిత్రముయొక్క ద్వితీయ భాగమధ్యయుగమునఁ బదవప్రకరణమున వెలమ కమ్మ కాపు తెగల వారు మిశ్రజాతివారనియు గొల్లజాతివారియుఁ బల్లెజాతివారియు సమ్మేళనమున నుదయించినారనియు నేమియేమియో ప్రమాణదూరం బైనవిషయమును యథార్థ మనునట్లు వ్రాసి యున్నారు. అవిష యము నుపేక్షించినచోఁ బై చెప్పినరీతిగ సత్యము మఱుఁగుపడును. కాఁబట్టి దానినిజము తెలుపుటకై యత్నించుట యావశ్యకమై యున్నది.

ఇదిగాక పై మధ్యయుగమున 6 వ ప్రకరణమున నా వ్రాసిన వెలుగోటివారివంశచరిత్రములోని విషయములు కొన్ని సరియైనవి కావని వీరభద్రరావుగారు నిరాకరించి యున్నారు. ఇట్లగునపుడు

« కృతేచ ప్రతికర్తవ్య మేష ధర్మ స్సనాతనః »

అనున్యాయమున నేను బ్రతివిధానము చేయుట కర్తవ్యంబుగా నున్నది.

ఇంతేకాదు. తద్గ్రంథభూమికయందు కే. వి. లక్ష్మణరావు ఎం. ఏ. గారు « వీరియభిప్రాయములు (వీరభద్రరావుగారి యభిప్రాయ ములు) కొందఱకు సమ్మతములు గాక పోవచ్చును. కొన్నిసందర్భముల నెయ్యవి ప్రమాదజనితంబు లయినను గావచ్చును. కాని ఏవిషయ మును గుఱించి యైనను, నుపక్రమించువారు సంపూర్ణముగఁ దమహృ దయంబును విప్పి చెప్పినం గాని చర్చనీయాంశంబులు వెల్లడియగుట లేదు. అందువలన వారికిఁ గొంతస్వాతంత్ర్యం బిచ్చుట ధర్మ మని తలంచి మే మీగ్రంథకర్తగారియభిప్రాయముల విషయమున జోక్యము గలుగఁ జేసికొనినవారము గాము. సహృదయు లగు చదువరు లిందు సంస్కారంబు లవశ్యము లని తోఁచినచో మాకును గ్రంథకర్త గారికిని దెలిపినఁ గృతజ్ఞులమై యుండఁ గలము » అని వ్రాసియుండుట

పరులయందు నిరవగ్రహానుగ్రహాభరంబునఁ గొంత స్వాతంత్ర్యమ్ము గలుగఁ జేసి యున్నారు.

గ్రంథకర్తగారు అవతారికయొక్క 14 వ పేజీలో "వెలుగోటివారి వంశచరిత్రముయొక్క ప్రతి నొక్కదానిని దయఁజేయగా ...స్వీకరించి యామూలాగ్రము బఠించితిని. అందు చరిత్రబద్ధములు గానివిషయము లనేకము లుండుటచేత నాయభిప్రాయభేదమును తెలుపవలసి వచ్చినది. అందులకు మిక్కిలి చింతించుచున్నాను. చరిత్రమునందు వారివంశవిషయమై నేఁజేసినసిద్ధాంతములను సహేతుకముగా దోషము లని నిరూపించినయెడల వానిని దీనికనుబంధముగాఁ బ్రకటింతును" అని ప్రతివిధానమున కనుమతిప్రదానంబు చేసి యున్నారు.

ఇవన్నియు మదీయాంతరంగంబునఁజేరి యుత్సాహముఁనుప్పొంగఁ జేయ నే నీపనికిఁ బూనుచున్నాఁడను.

సదయహృదయులు సారాసారవివేకచతురులు నగు సహృదయశిరోమణులు రాయంచలు నీరక్షీరవివేకంబు చేయుభంగి నేతద్గ్రంథద్వయగతంబు లైనవిషయంబుల యుక్తాయుక్తంబులు పరిశీలింప మిక్కిలి యభ్యర్థింపఁబడుచున్నారు.

ఇట్లు విద్వద్విధేయుఁడు

వె - సదాశివశాస్త్రి

ఈపుస్తకము వలయువారు నెల్లూరుజిల్లా వేంకటగిరిటౌను నివాసులగు తి. జగన్నాథముగారికి వ్రాసికొనిన నుచితముగ లభించును.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీగణేశాయ నమః.

ఆంధ్రచరిత్రవిమర్శము.

శ్లో. ప్రత్యూహవ్యూహశమనం ప్రణిపత్య గజాననమ్
అకాణ్డతాణ్డవః కోఽపి యథామతి నివార్యతే. ౧
పరహృదయాహరణైకప్రవీణతాదృగ్వచస్సమాకృష్టాః
అపి మత్ప్రియాస మేనం సఫలీకుర్వంతు సర్వథా సుధియః

శ్రీచిలుకూరు వీరభద్రరావుగారు 1912 వ సంవత్సరము మేనెల 30 తేదిని, విజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాలలోఁ బ్రకటింపఁబడిన తమ యాంధ్రచరిత్ర ద్వితీయభాగమధ్యయుగము నాలవప్రకరణమున 178 వ పేజీలో “రేచర్ల బేతిరెడ్డి రేచర్ల నామిరెడ్డి” అని యుపక్రమించి 181 వ పేజీ తుదివఱకు బేతిరెడ్డి నామిరెడ్డి కన్న వైనట్లును గాకతిగణపతిరాజ్యకాలమువఱకు జీవించియుండనట్లును వ్రాసియున్నారు. అయ్యది క్రిందివిధముగ నున్నది.—

“వీర లిఱువురును (బేతిరెడ్డి నామిరెడ్డి) సోదరులు, అయిన నిం దెవఁడు పెద్దయో యెవఁడు పిన్నయో నిశ్చయింప నాకరము గాన రాకయున్నది......రేచర్లనామిరెడ్డి క్రీ. శ. 1195 వ సంవత్సరమునఁ బిల్లలమఱ్ఱిగ్రామమున...........శాసనము వ్రాయించెను. ....ఈశాసనమందుఁ దనతల్లిదండ్రులనామములను మాత్రమే పేర్కొనియెను గాని, తనవంశము వర్ణించి యుండ లేదు. తా నెచ్చటివాఁడో తనకుఁ గలబిరుదావళు లెట్టివో వానినిసయితము పేర్కొనియుండ లేదు. అయినను క్రీ. శ. 1202 సంవత్సరమునఁ

బిల్లలమఱ్ఱిగ్రామమునందు............మఱియొకశాసనము వ్రాయించెను, ఆశాసనములోఁ దనవంశమును దనకు గలబిరుదావళులను జేర్కొనెను.........ఇతనిశాసనములో నెచ్చటను జేతిరెడ్డినామము గానంబడదు. సకలగుణగణాలంకార, ఆమనగంటిపురవరేశ్వర, వీరలక్ష్మీనిజేశ్వర, దోర్బలభీమ, రణరంగరామ, వితరణకర్ణ, శౌర్యసంపన్న, పతిహితాంజనేయ, శౌచగాంగేయ, సత్యరత్నాకర, దుష్టజనభీకర, మనుమకులాదిత్య, సుభటసంస్తుత్య అనుబిరుదము లీతనికిఁ గలిగి యున్నట్లుగా నీశాసనమునం జేర్కొనఁబడియెను. క్రీ. శ. 1208 సంవత్సరములో జేతిరెడ్డిభార్య యెఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనములో నామిరెడ్డిశాసనములోని వంశావళియే సరిగాఁ జెప్పఁబడినది..........నామిరెడ్డిపేరెత్త లేదు. మఱియును నామిరెడ్డిశాసనములో నామిరెడ్డికిం గలబిరుదావళులె జేతిరెడ్డికిని జెప్పంబడియెను. ఇంతియ గాక ఎఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనమునాటికి జేతిరెడ్డి బ్రతికియున్నట్టు గన్పట్టదు. అదియునుంగాక యాశాసనములో ఎఱ్ఱక్కసానికి జేతిరెడ్డివలన మల్లారెడ్డి యనుకుమారుడు జనించె నని చెప్పఁబడుటయె గాక యాతనిగుణవిశేషాదులును పౌరుషపరాక్రమములును వర్ణింపఁబడినవి. ....ఈశాసనములు మూడింటిని బరిశీలింపగా నీక్రిందివిధమునఁ దోచుచున్నవి. క్రీ. శ. 1195 సంవత్సరమున జేతిరెడ్డి యామనగల్లుదుర్గమున కధిపతియై పరిపాలనముఁ జేయుచు ఎఱ్ఱక్కసానిశాసనములో నుదాహరింపబడినబిరుదావళులను వహించి యుండె ననియు, ఆకారణముచేత నతనితమ్ముఁడైననామిరెడ్డి అప్పటి కాబిరుదములను వహించియుండలే దనియు, క్రీ. శ. 1202 సంవత్సరమునాటికి నామిరెడ్డి యాబిరుదములను వహించుటచేత నప్పటికి జేతిరెడ్డి మృతినొంది యుండె ననియు, అతనిమరణానంతరము తమ్ముఁ డాబిరుదములనే వహించి యామనగల్లుదుర్గ

మున కధిపతియై యుండెననియు దేటపడుచున్నది. క్రీ. శ. 1208 సంవత్సరమునాటికి బేతిరెడ్డి బ్రతికియున్న యెడల క్రీ. శ. 1202 సంవత్సరమున నతనితమ్ముఁడైన నామిరెడ్డి అన్నగారిబిరుదములను వహింపఁ జాలఁడు. తనకు తనసోదరునకు నట్టిభేదభావమే లేనియెడల క్రీ. శ. 1195 సంవత్సరమున నట్టిబిరుదావళులు ధరింప కుండుట తటస్థింపదు. కాబట్టి రేచర్లబేతిరెడ్డి మొదటిప్రతాపరుద్రునికాలములోనే యుండెను గాని గణపతిచక్రవర్తికాలములో లేఁడని చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది" అని.

దీనిసాంగత్యాసాంగత్యములు తేటపఱచుటకు మున్ను గ్రంథకర్తగారు వ్రాసిన పైవిషయములలోని కొన్నియంశములు విమర్శించి గ్రంథస్వభావమును దేటపఱచుచున్నాను.

అవధరింపుఁడు. తొలుత, "వీర లిరువురును సోదరులు, అయిన నిం దెవఁడు పెద్దయో ఎవఁడు పిన్నయో నిశ్చయింప నాకరము గాన రాక యున్నది." అని వ్రాసి తరువాత నామిరెడ్డి శాసనస్వరూపము నుపన్యసించునపుడు "ఇతనిశాసనములలో నెచ్చటను బేతిరెడ్డి నామము గానంబడదు" అనియు ఎఱ్ఱిక్కసానమ్మ శాసనస్వరూపము నుపన్యసించునపుడు "నామిరెడ్డిపే రెత్త లేదు" అనియు పైసంశయమునే దృఢపఱచి వారల జ్యైష్ఠ్యకానిష్ఠ్యనిర్ణయం బెచటను జేయకయే, తుదకు "అతనితమ్ముఁడైననామిరెడ్డి" అని మొదలుగా నామిరెడ్డి కనిష్ఠుఁడైనట్లును బేతిరెడ్డి జ్యేష్ఠుఁడైనట్లును నిశ్చయమును దెలిపి యున్నారు. తరువాతిగ్రంథమున నైన బేతిరెడ్డి జీవనమరణకాలములనే యన్వయవ్యతిరేకంబులతో నిర్ధారించిరి గాని యీవిషయము నెత్తికొనరైరి. ఇందువలనఁ బూర్వాపరస్వగ్రంథవిరోధంబు నవధరింపలేదని యేర్పడుచున్నది. ఈవిషయము ముందు సవిస్తరముగ వ్రాయఁబడును.

మఱియు "నామిరెడ్డిశాసనములో నామిరెడ్డికిం గల బిరుదావళులే బేతిరెడ్డికిని జెప్పంబడియెను" అనియు "అతనిమరణానంతరము తమ్ముఁడాబిరుదములనే వహించి" అనియు నిర్ధారణముగ వ్రాసియున్నారు. అట్లు వ్రాయుట గ్రంథకర్తగారి పొరపాటును జాటుచున్నది. నామిరెడ్డికిం గల బిరుదావళులె బేతిరెడ్డికిని జెప్పంబడియెను అనుటవలన నాబిరుదములుమాత్రమే చెప్పఁబడినవి కాని తదరిక్తంబు లగు బిరుదములు చెప్పఁబడ లే దని యర్థ మగుచున్నది కదా! ఎఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనములో బేతిరెడ్డికి "స్వామిద్రోహరగండ బేలనదండ" అను రెండుబిరుదములు, నామిరెడ్డికి లే నట్టివి చెప్పఁబడి యుండినను, ఈయాంధ్రచరిత్రమున నామిరెడ్డికిఁ బరనారీదూర అనుబిరుదము గాన రాక యుండినను, వీరభద్రరావుగారు నామిరెడ్డికిం గల బిరుదావళులె బేతిరెడ్డికిని జెప్పఁబడియెను అని వ్రాయుట ఏవకారార్థం బరయమిని గలిగినపొరపాటని తేటపడక మానదు. ఇట్లు "అతనిమరణానంతరము తమ్ముడాబిరుదములే వహించి" అని వ్రాయుటయుఁ బైయర్థమును బలపఱచుచున్నది. తమ్ముని బిరుదములలోఁ బైమూఁడుబిరుదములు లేనపుడు అన్నబిరుదములే తమ్ముఁడు వహించినవాఁ డెట్లగును? గ్రంథకర్తగా రాయాశిలాశాసనములను దాము స్వయముగఁ జూచినవారు గాకున్నను, నీపట్టునఁ దమ గ్రంథమునకు మాతృక యైనవెలుగోటివారివంశచరిత్రములో వెల్లడిపఱుపంబడిన శాసనములను దుదివఱకుఁ జదివికొనియైన వ్రాయుట యుచితంబై యుండెడి. అట్లు వ్రాయమిచేఁ బైదోషములు ప్రసక్తించుటయే కాక యీయాంధ్రులచరిత్రముయొక్క యుపోద్ఘాతమున 24 వ పేజీలో "వెలుగోటివారివంశచరిత్రము నామూలాగ్రముగాఁ జదివితిని" అని వ్రాయుట యసత్యతరం బనుటయుఁ బ్రసక్తించుచున్నది.

ఇదిగాక, మూఁడవశాసనముయొక్క స్వరూపము నుపన్యసించుచు నడుమ నకాండతాండవముగ "ఇంతియుగాక ఎఱ్ఱక్కసాని శాసనమునాటికి బేతిరెడ్డి బ్రతికియున్నట్టు గన్పట్టదు" అని స్వాభిప్రాయము నావిష్కరించినారు. శాసనస్వరూపమును వివరించుచు నది తుదిముట్టనిదే నడుమ నిట్లు స్వాభిప్రాయము నుగ్గడించుట యసంబద్ధముగాఁ జూపట్టెడిని. "ఈశాసనములను మూఁడింటిని బరిశీలింపగా నీక్రిందివిధమునఁ దోఁచుచున్నది" అనువాక్యముక్రిందిస్వాభిప్రాయప్రకటనగ్రంథముననే యీవాక్యము వ్రాయఁదగి యుండెను.

ఇట్టిదోషముల కీగ్రంథము పుట్టినయిల్లగుటచే వాని నెల్ల నెత్తి చూపుట గ్రంథవిస్తరముఁ జేయు నని స్థాలీపులాకన్యాయమున నింత మాత్రముఁ జూపి ప్రకృతము ననుసరించుచున్నాఁడను. చూడుఁడు.

తొలుత "ఇం దెతడు పెద్దయో ఎతడు పిన్నయో నిశ్చయింప నాకరము గానరాక యున్న" దని వ్రాసిన వీరభద్రరావుగారు బేతిరెడ్డి యన్న యనియు నామిరెడ్డి తమ్ముఁ డనియు నిశ్చయించి వ్రాయుట పరస్పరవిరుద్ధముగ నున్న దని వెనుక వ్రాసి యుంటిని. ఆవిషయములో నొకవేళ 180 పేజీలో వీరభద్రరావుగారు శాసనత్రయఫలితార్థమును వ్రాయునపుడు "ఈశాసనములను మూఁడింటిని పరిశీలింపగా నీక్రిందివిధముగఁ దోఁచుచున్నది. క్రీ. శ. 1195 సంవత్సరమున బేతిరెడ్డి యామనగల్లుదుర్గమున కధిపతియై పరిపాలనము జేయుచు నెఱ్ఱక్కసానిశాసనములో నుదాహరింపబడిన బిరుదావళులను వహించి యుండె ననియు ఆకారణముచేత తమ్ముఁడయిన నామిరెడ్డి యప్పటి కాబిరుదములను వహించి యుండలే దనియు" అని మొదలుగా వ్రాయుటచేత బేతిరెడ్డి యన్న యనుటకు నారాజు 1195 సంవత్సరమున బరిపాలనముఁ జేయుచు...బిరుదావళులను వహిం

చుట కారణ మనియు, నామిరెడ్డి తమ్ముఁ డనుటకు నతం డప్పటి కాబిరు దములను వహింప కుండుట కారణ మనియు వారిభావ మేర్పడుచు న్నది కదా! అని యన్నచో దాని న్విమర్శించెదను.

ఇయ్యది నిష్ప్రమాణ మయినకల్పనంబు. ఏండు కసిన. అసంవ త్సరమున బేతిరెడ్డి యామనగల్లురాష్ట్రము నేలుచు బిరుదములు వహించి యుండె ననుట సర్వప్రమాణములకు దూరం బైనయది. బేతి రెడ్డి యట్లు సేయుచుండె ననునది మనము చూచినవారము కాము కదా! కాఁబట్టి యది ప్రత్యక్షసిద్ధ మనుటకు వీలు లేదు. అట్లు చేసి యుండవచ్చు నని యూహించుటకు సరియైనకారణము గానరాదు. అప్పటికి నామి రెడ్డి బిరుదములు వహింపకుండుటయె కారణ మన్నచో నన్యోన్యాశ్రయ దోషము ప్రసక్తించును. 1195 సంవత్సరమున బేతిరెడ్డి పరిపాలనముఁ జేయుచు బిరుదములను వహించియుండినకారణముచేతఁ దమ్ముఁడగు నామిరెడ్డి యప్పటి కాబిరుదములను వహించి యుండ లేదని వ్రాసిన వీరభద్రరావుగారు నామిరెడ్డి బిరుదములను వహింప కుండినకారణము చేత బేతిరెడ్డి వహించి యుండె నని యూహించినచో నన్యోన్యాశ్రయ దోషము ప్రసక్తింపక మానదు కదా! ఒకవేళ నాకారణముచేతఁ దమ్ముఁ డగునామిరెడ్డి యనువాక్యమును వ్రాయుట తప్పని యొప్పి శాసన ప్రమాణసిద్ధం బయిననామిరెడ్డియొక్క బిరుదవహనాభావ రూపకార్య ముచేత బేతిరెడ్డి బిరుదములను వహించియుండె ననుకారణము నూహిం చెద మన్నచోఁ గార్యముచేఁ గారణానుమానము శాస్త్రసిద్ధ మయినను నామిరెడ్డి బిరుదములు వహింపమికిని బేతిరెడ్డి వహించుటకును గార్యకా రణభావము క్లుప్తము కాదు. కారణం బనఁగాఁ గార్యనియతపూర్వవృత్తి యగునది. ఏది లేనందున నేకార్య ముదయింపదో అది దానికిఁ గారణ మగును. దండచక్రకులాలాదులు లేక ఘటము జనింపదు గాన ఘట

మునకు దండాదులు కారణముగా నున్నవి. అట్లు బేతిరెడ్డి బిరుదవహనము లేనిచో నామిరెడ్డిబిరుదవహనాభావము సంభవింపదని మొదల నారెంటికీ గార్యకారణభావము క్లృప్తమని చెప్ప నొప్పును. అట్లు లేదు. బిరుదములను వహించుటయు మానుటయు, ఎల్లవారలును బూర్వులబిరుదములను వహించియే తీరవలయు ననునిర్బంధముయొక్క కలిమిలేముల యధీనములు కావు. ఈవిషయము సప్రమాణముగ ముందు నిరూపింపఁగలను. కాఁబట్టి పై రెంటికీ గార్యకారణభావము క్లృప్తము కాదు. అది కానపుడు నామిరెడ్డి వహింపమిచే బేతిరెడ్డి వహించి యుండెనని యూహించుట కలవి కాదు.

ఒకవేళ నీగ్రంథకర్తగారియభీష్టప్రకారము పై రెంటికీ గార్యకారణభావ మంగీకరించి చూచినను నామిరెడ్డిబిరుదములను వహింపకుండుటచేత బేతిరెడ్డి వహించియుండెనని యూహించుట సాధ్యపడదు. ఎందు కనిన, నామిరెడ్డిబిరుదములను వహింపకుండుటకు, బేతిరెడ్డి వహించుచుండుటయే కాక కారణాంతరములు గూడఁ బెక్కు లుండ వచ్చును. తండ్రియో మఱియొకజ్యేష్ఠభ్రాతయో పితృవ్యాదులో రాజ్యము చేయుచుండినను వీరిమతమున నామిరెడ్డి బిరుదములు వహింపక యుండ వచ్చును గదా! ఇట్టిస్థితిలో, నామిరెడ్డి బిరుదవహనాభావరూప మైనకార్యముచేత బేతిరెడ్డియొక్క బిరుదవహనపరిపాలనములే యె ట్లూహింపఁ దగును? ఇదిగాక 1195 వ సంవత్సరమునాఁటినామిరెడ్డిశాసనములో, నాయన బిరుదములు వహింపనట్లు మాత్రమే యగపడుచున్నది గాని, పరిపాలింపక యుండిన ట్లగపడదు. ఇట్లు శాసనమున నున్నకేవల బిరుదవహనాభావముచేత నామిరెడ్డి యప్పటికి రాజ్యము చేయుచుండలే దనియు, నందువలన మఱియొకండు రాజ్యము చేయుచుండిన నుండ వచ్చుననియు మాత్రమే

యూహింపవచ్చును గాని బేతిరెడ్డి బిరుదవహనపరిపాలనములనే యెట్టు లూహింపవచ్చును ? పై యూహయుఁ బూర్వులబిరుదములను బ్రతి పురుషుఁడును వహించియే తీరవలె ననియు నన్న యుండఁగాఁ దమ్ముఁడు వహింపఁ గూడ దనియు నిర్బంధము లున్ననే సిద్ధించును. అట్టి నిర్బంధములు లే వని ముందు సప్రమాణముగ నిరూపింపఁగలను. అవి లేనపు డైచ్ఛికము లైన బిరుదవహనతదభావములచేఁ జేయఁబడిన పైయూహలు నిరాధారములై సికతాకూపములవలెఁ దమంతనే కూలిపోవు నని వ్రాయుంబని లేదు. ఇందువలన బేతిరెడ్డి బిరుదములు వహించి పరిపాలనము సేయుచుండె ననుట యనుమానప్రమాణసిద్ధంబును గా నేరదు.

ఉపమానం బత్రప్రసక్తం బనుట సుప్రసిద్ధంబు. ఇఁక నీవిషయములో శాబ్దప్రమాణము గగనకుసుమమునకన్న దుర్లభంబు. నాఁటికి బేతిరెడ్డి పై విధముగ నుండె నని బోధించుశాసనములు గాని గ్రంథములు గాని లేవు గదా! అవి లేనపుడు 1195 సంవత్సరము నాఁటికి బేతిరెడ్డి రాజ్యము నేలుచు బిరుదములను వహించియుండె నని చెప్పుట నిర్మూలంబు గాక మానదు. ఇట్లు ప్రత్యక్షాదిప్రమాణదూరంబై నిర్మూలమైన బేతిరెడ్డి బిరుదవహనముచేత, నాయన యన్నయై యుండెననియు, నాకారణముచేత నామిరెడ్డి తమ్ముఁడై యుండె ననియు నూహించుట గాని, శాసనదృష్టం బగునామిరెడ్డి బిరుదవహనాభావముచేత నతండు తమ్ముఁడై యుండె ననియు, నాకారణముచేత బేతిరెడ్డి యన్నయై యుండె ననియు నూహించుట గాని సాహసైకశరణం బగుట నిర్వివాదాంశంబు.

ఇఁక, ఎఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనము నాఁటికి బేతిరెడ్డి బ్రతికి యున్నట్టు గన్పట్ట దని నిర్ణయించుటకు గ్రంథకర్తగారు హేతువు లెవ్వి [illegible]ని యొందిరో వానివిమర్శ మిపు డవశ్యకర్తవ్యంబు. [illegible]

నుదాహరింపఁబడిన వారి గ్రంథమును జూడ క్రీ. శ. 1195 వ సంవత్సరమున నామిరెడ్డి బిరుదములను వహింపకుండి క్రీ. శ. 1202 వ సంవత్సరమున వహించి యుండుట యిందుకు ముఖ్యహేతువుగా వారు దలంచినట్లు గానంబడియెడి. ఇందులో నామిరెడ్డి బిరుదములను వహింప కుండుట బేతిరెడ్డిజీవనమునకును, వహించుట మరణమునకును హేతువుగా నెంచి యుండవలెను. అయిన నివి హేతువులు కాఁజాలవు. ఎందు కనిన. నామిరెడ్డి బిరుదములు వహింపకుండుట బేతిరెడ్డిజీవించుట వలననే కాక కారణాంతరమునఁ గూడఁ గలుగ వచ్చును. మఱియొక జ్యేష్ఠభ్రాతయుండినను పితృవ్యాదిరాజ్యార్హు లుండినను గూడఁ గలుగ వచ్చును గదా! నామిరెడ్డికి బేతిరెడ్డి తక్క నింక సోదరులు గాని, పితృవ్యాదులుగాని లేరని మన మెట్లు చెప్పవచ్చును ? ఈయాంధ్రచరిత్రముయొక్క 207 పేజీలో « గణపతిచక్రవర్తికి రుద్రాంబిక యను నొక్కకూఁతురుమాత్రమే గల దని చెప్పుటకు సాధ్యపడదు. గణపాంబ యనుకొమార్తె మఱియొక తె గల దని ధాన్యకటకశాసనమునఁ జెప్పఁబడియుండ లేదా? ఇంకను గూఁతులు లే రని యెట్లు సిద్ధాంతీకరింప వచ్చును? " అని వీరభద్రరావుగారు కూడ వ్రాసినవారే గదా!

ఇట్లు నామిరెడ్డి బిరుదములను వహించుట బేతిరెడ్డిమరణమువలననే గాక యితరులమరణమువలనఁ గూడఁ గలుగ వచ్చును. తనకన్న నితరులు రాజ్యార్హులైనవారు లేక యే కదా నామిరెడ్డి రాజ్యమునకు వచ్చి యుండవలె. లేదా, అన్న జీవించియుండినను రాజ్యవిభాగము చేసికొనియుండినచో బిరుదములను వహించుట సులభము. కాఁబట్టి నామిరెడ్డి బిరుదవహనాభావముచేత బేతిరెడ్డిబ్రతుకును, అతనిబిరుదవహనముచేత బేతిరెడ్డిమరణమును నూహింప వలనుపడదు.

మఱియుఁ బ్రతిపురుషుఁడు దమపూర్వులబిరుదములు వహించియే తీర వలెననియు, అన్నయుండఁగాఁ దమ్ముఁడు బిరుదములు

వహింపఁ గూడ దనియు నిర్బంధము లుండినచో కాని యీయూహ స్థిరపడఁజాలదు. అయ్యవి దుర్లభంబులు. పూర్వులబిరుదములను వహింపకయే యుండువారును, అన్నయున్నను వహించువారును, నెందఱో యగపడుచున్నారు గదా! ఈ వెలుగోటివారివంశములో 8 వ తరము మాధవరావు శా. శ. 1349 సంవత్సరమున స్థాపించిన శిలాశాసనములోఁ దమపూర్వులబిరుదములను వేనిని దాను వహించి నట్లు వ్రాయించలేదు. ఇప్పటివారైనను ప్రాచీనులబిరుదములను దఱచుగ వహింప రనుట సర్వానుభవసిద్ధంబు. కావున బిరుద వహన మైచ్ఛికమే కాని నియతము కాదు. 6 వ తరము మాదా నాయఁడు తమయన్నయైన యనపోతానాయఁడు రాజ్యధురంధరుఁడై యుండఁగనే తనచే సుమామహేశ్వరములో స్థాపింపఁబడిన శిలాశాసనములో "స్వస్తి శ్రీమన్మహామండలేశ్వర రాయగాయగోవాళ గజదళవిభాల భుజబలభీమ ఖడ్గనారాయణ సోమకులపరశురామేత్యాదిగా బిరుదములను వహించినట్లు వ్రాయించినాఁడు. ఈశాసనము శా. శ. 1298 సంవత్సరమున వ్రాయఁబడినది. అప్పుడు వీరి యన్నయగునన పోతానాయఁడు రాజ్యము చేయుచుండె ననుట వారిశాసనములవలన స్పష్టము కాఁగలదు. కాఁబట్టి అన్న యుండఁగాఁ దమ్ముఁడు బిరుదములను వహింపఁ గూడ దనునియమము దుర్ఘటము.

ఇదిగాక చేతిరెడ్డియొక్క జీవనమరణములను గూర్చి వీరభద్రరావుగారు చేసిన యూహలకు మొదట చేతిరెడ్డి యన్నయే కాని తమ్ముఁడు గాఁ డనియు క్రీ. శ. 1195 సంవత్సరమునాఁటికి బిరుదములను వహించియే యుండెఁ గాని వహింపకుండ లే దనియు రెండు నిశ్చయము లుండి తీరవలయును. అట్లే ప్రమాణముచేతను వైగ్రంథకర్తగారు నిర్ణయించియుండినవారు కారు. ఇంతమాత్రమే కాక "ఇతఁడు పెద్దవాఁడో ఎవఁడు చిన్నవాఁడో నిశ్చయింప నాకరము గాన

రాక యున్న," దని వ్రాసినారు. ఇందువలన బేతిరెడ్డి పెద్దయయి యుండె ననియు బిరుదములను వహించియే యుండె ననియు నిశ్చయము లేదనుట స్పష్టము. ఇది వెనుక విస్తరముగ వ్రాయంబడియె. ఆనిశ్చయము లేనపుడీహేతువులు బేతిరెడ్డి జీవనమరణముల నెట్లు సాధింపఁ గల్గునో? కాఁబట్టి ఈయవి దుష్టహేతువులయి గ్రంథకర్త గారియభీష్టమును సాధింపఁ జాల వని తెలియంగునది.

ఇవి దప్ప మఱి యొకహేతువు వ్రాయంబడలేదు. ఎఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనస్వరూపోపన్యాసమధ్యమున నాకస్మికముగ «ఇంతియు కాక ఎఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనమునాటికి బేతిరెడ్డి బ్రతికియున్నట్టు గన్పట్టదు» అని రావుగారు వ్రాసినందున నాశాసనమున నెద్దియో వీరి యభీష్టమును సాధింపఁగలిగిన బలవత్తర మైనయాధార ముండి యిట్లు వ్రాయుటకు వీరిని దొందరపెట్టి యుండు నందురేని చూతము. అందు బేతిరెడ్డి మృతి నొందినట్లో ఎఱ్ఱక్కసానమ్మ వైధవ్యచిహ్నములను వహించినట్లో యేమేని యాధారలేశం బగపట్టు నేమో.

ఆశాసనమున బేతిరెడ్డివర్ణనప్రస్తావమున.

« శ్లో. య స్తత్కాలశిఖియతే స నయతి క్రోడేన సర్వం క్షయన్.

బహువిధై ర్భవై ర్గుణై ర్భాజితో

యః ప్రీత్యాదదతే ఒర్థితం వసు భృశం యస్మా ద్ద్విజా స్సాధవః.

అనుశ్లోకములలో శిఖియతే నయతి ఆదదతే అని వర్తమానక్రియలు ప్రయోగింపఁబడినవి, శిఖియతే నయతి ఆదదతే అనునవి శిఖిణీఙ్ దాధాతువులపై లట్ప్రత్యయమున నిష్పన్నంబులైన వనియు వర్తమానే లట్ అను సూత్రమువలన లట్ప్రత్యయము వర్తమానార్థమునఁ బ్రయోగింపఁబడుననియు వర్తమానత్వము ప్రారబ్ధాపరిసమాప్త క్రియాశ్రయత్వరూపమనియు శాస్త్రప్రసిద్ధంబే కదా.

అందువలన శాసనస్థాపనమునాఁటికి బేతిరెడ్డి జీవించియే యుండె ననుట నిర్వివాదము.

ఇఁక నెఱ్ఱక్కసానమ్మవర్ణనప్రస్తావంబునఁ జూతము. అందు

"శ్లో. సర్వేషు ధర్మేషు పతివ్రతాత్వ ధర్మే ఽధికప్రీతిసమన్వితాయాః
నైవా ఽఖిలాశాః పరిపూరయంత్యాః ప్రీణాతిచిత్తం శివవల్లభాయాః
గౌరీపదాంభోరుహయుగ్మభూరిభక్తిప్రభావోర్జితభవ్యభాగ్యా
యా కల్పవల్లీసదృశీ శ్రితానాం సంపత్సమృద్ధిస్సతతంజనానామ్॥

అను శ్లోకము లగపడుచున్నవి. వీని యర్థము:—సర్వధర్మములలోఁ బతివ్రతాత్వధర్మమునందు నెక్కువప్రీతి గలదియు, సమస్తము లైన యాశలను, లేదా, యెల్లరయాశలను బరిపూరించునదియు, నగు శివప్రియ యైన గౌరీదేవియొక్క చిత్తమును యేమె సంతసింపఁ జేయుచున్నదో యనియు, గౌరీపదామ్బుజయుగ్మమునం దధిక మైనభక్తిప్రభావముచేత మించినమనోజ్ఞ మైనభాగ్యము గలదియు, ఆశ్రితులకుఁ గల్పలతాసదృశియు జనుల కెల్లపుడు సంపత్సమృద్ధిరూపయు నేమెయో యని యగుచున్నది. ఇందు ప్రీణాతి యనువర్తమానక్రియను బట్టి శాసనస్థాపనము నాఁటికి ఎఱ్ఱక్కసానమ్మ గౌరీపూజ నొనర్చుచుండె ననుట స్పష్టము. వివాహదినము మొదలు నిత్యము గౌరీపూజ నొనరించుట సువాసినీధర్మంబే కాని విధవాధర్మంబు కాదు. అప్పటి కామె విధవయయి యుండె నేని వెనుకటిసువాసినీధర్మంబు లప్పుడు వర్ణించుట కరం బసమంజసం బని వ్రాయ నక్కఱ లేదు.

ఇ ట్లెఱ్ఱక్కసానమ్మ శాసనం బాసతో విప్పి చూచిన శాసనస్థాపనమునాఁటి కెఱ్ఱక్కసానమ్మ సౌభాగ్యచిహ్నములు వహించియుండినట్లు చెప్పుకొనుటవలనను భర్త యగు బేతిరెడ్డిని వర్ణించునపుడు వర్తమానక్రియలను బ్రయోగించుటవలనను శాసనస్థాపనమునాఁటికి బేతి

రెడ్డి జీవించియే యుండె ననుట ప్రస్ఫుటం బగుచున్నది. ఇదంతయుఁ జూడఁగా "భక్త్యాశయాహి మంజూషాం దష్ట్వా ఖు స్తేన భక్షితః" అనున్యాయమున గ్రంథకర్తగారి కిష్టసిద్ధి గాక పోవుటయేగాక పైగా ననిష్టముగూడ ఘటిల్లుచున్నది.

ఇందువలన వీరభద్రరావుగారు 180 వ పేజీలో "శాసనములను మూఁడింటిని బరిశీలింపఁగా అని మొదలుకొని "గణపతిచక్రవర్తికాలములో జేతిరెడ్డి లేఁడని చెప్పవలసియున్నది" అనువఱకు వ్రాసినగ్రంథము సుదూరనిరస్తం బగుటయె గాక 181 పేజీలో "రేచర్ల బేతిరెడ్డిని గూర్చి శాసనములవలన గ్రహింపవలసినచరిత్రం బిద్దియె. బేతిరెడ్డి క్రీ. శ. 1195 సంవత్సరమునకుఁ దర్వాత మృతి నొందియుండవలయును. క్రీ. శ. 1196 సంవత్సరము మొదలుకొని మొదటిప్రతాపరుద్రునిసోదరుఁ డగుమహాదేవరాజు క్రీ. శ. 1199 సంవత్సరమువఱకు బరిపాలనము జేసి ఆసంవత్సరమున దేవగిరిరాజైన జైత్రపాలునితో జరిగినయుద్ధమునందు మృతి నొందెను. ఆమనగంటిప్రభు వైనబేతిరెడ్డి గూడ మహాదేవరాజుతో యుద్ధమునకుఁ బోయి మరణము నొంది యుండవలయును" అని వ్రాసినగ్రంథముగూడ నిరస్తం బగుచున్నది.

"శ్లో. ఆపరితోషాద్విదుషాం నసాధుమన్యే ప్రయోగవిజ్ఞానమ్। బలవదపిశిక్షితానామాత్మన్యప్రత్యయం చేతః" అని వక్కాణించుమహాకవి కాళిదాసునకే తనపాండిత్యమునందు నమ్మకము లేక యుండఁగా వీరభద్రరావుగారికి స్వపాండిత్యమునం దెంత దృఢమైన నమ్మకమో! బేతిరెడ్డి మరణమునే గాక మరణస్థానమునుగూడ నిర్ధారించుచున్నారు!

ఇఁక నిట్లు వీరు చేసినవ్యవస్థ నంగీకరింపక క్రీ. శ. 12(8 సంవత్సరమువఱకు బేతిరెడ్డి జీవించియె యుండె నని నిశ్చయించినచో నామిరెడ్డి క్రీ. శ. 1195 సంవత్సరమున బిరుదములు వహింపుటకుఁ గారణం

చేయని యున వత్తు రేమో! అది పొసఁగదు. ప్రతిపురుషుఁడును పై వారిబిరుదములను వహించియే తీర వలయు నని నియమము లేదని వెనుక వ్రాయఁబడియె గదా! ఒకవేళ వారియభీష్టప్రకారము క్రీ. శ. 1199వ సంవత్సరమున బేతిరెడ్డి మృతి నొందినందునఁ దమ్ముఁడైన నామిరెడ్డి రాజ్యమునకు వచ్చి యన్నగారిబిరుదములను వహించె నని యొప్పికొన్నను మఱియొక యాక్షేపము రాక తీఱదు. ఏమనిన.— అన్నగారు గతించినతర్వాత నామిరెడ్డి వారిసకలబిరుదములను వహింపఁ దగి యుండఁగా స్వామిద్రోహరగండ, బేతఃదండ అను రెండుబిరుదములను మానుట కేమి కారణం బని.

దీనికై యన్న గతించునప్పు డా రెండుబిరుదములను వెంటఁ గొని పోయి యుండు నని యూహించెదరా? మహానుభావులు గదా!

ఇట్లు నామిరెడ్డి బిరుదములు వహింపమికిఁ గారణము నూహించినవారు నామిరెడ్డియొక్క క్రీ. శ. 1195 వ సంవత్సరమునాఁటి శాసనము స్వరూపమును వివరించునపుడు "ఈశాసనమందుఁ దనతల్లిదండ్రులనామములను మాత్రమే పేర్కొనియెను గాని తనవంశము నభివర్ణించి యుండ లేదు. తా నెచ్చటివాఁడో తనకుఁ గలబిరుదావళు లెట్టివో వానినైతము పేర్కొని యుండ లేదు." అని యాశాసనమునందు మూఁడులోపములను జూపియుండియు నొకబిరుదావళులు వహింపమికే కారణము నూహించిరి కాని వంశము నభివర్ణింపమికి నునికిపట్టు దెలుపమికి నేల కారణము నూహింపక వదలిపెట్టిరో తోఁపదయ్యె. అన్న యుండఁగాఁ దలిదండ్రులనామములు తక్కఁ బితామహప్రపితామహాదిప్రాచీనులనామములు, ఉనికిపట్టులు తెలుపుట కర్హత యుండ దని యూహించి యుందు రేమో!

మీ రొకపరి శాసనములకడకుఁ జని వానిం బాఱఁజూచినంతనే యీసంశయములు దీఱవు. నామిరెడ్డిశాసనద్వయమునకుఁ గాలభేద మున్నట్లు స్థలభేదముండు నని వీరు తలంచి యుందురు. అట్లుగాదు. ఒక శిలాస్తంభమునందే శాసనద్వయము వ్రాయింపఁబడినది. అదియు నొకవిధమైన యక్షరములు గలిగి యుండుట మొదలగువానిచే నేకకాలమందే వ్రాయింపఁబడిన దని తేటపడుచున్నది. దేవతాప్రతిష్ఠలు వేర్వేఱుకాలములందు జరిగియుండినను, నాయాకాలములను దెలుపుచు నొకకాలమునందే శాసనములు వ్రాయించుట సంభవించును గదా! అం దొకదానియందు వంశక్రమము బిరుదములు వ్రాయించి దానిచేతనే గతార్థంబగు నని యెంచియో రెంటిలో వ్రాయించుట కాశిలయందు దవకాశము లేమినో యొకదానియందు మాత్రమే వ్రాయించి మఱియొకదానియందు వ్రాయింపక మానినట్లు గాన్పించెడిని.

ఇఁకఁ బైగారణములను బట్టి వ్రాయక మానియున్నచో రెండవదానియందే మాన వచ్చును గదా యని శంక యుదయించును. అట్లగునేని రెండవశాసనమునాఁటికి నామిరెడ్డికి రాజ్యభ్రంశము గలిగి బిరుదములు వ్రాయించినవాఁడు కాఁ డని యిట్టి పండితు లూహింపఁ గలుగుదురు గదా! కాన నిది యంతయు వీరభద్రరావుగారు స్వయముగ నాశాసనములను జూడకయు నందలిశ్లోకములయర్థమును గమనింపకయుఁ బోవుటచేఁ గలిగినదోషము దక్క వేఱొండుగాఁ గన్పట్టదు.

ఇందువలన 189 వ పేజీలో " వెలుగోటివంశచరిత్రకారులు నామిరెడ్డి బేతిరెడ్డి కన్న యని యూహించుచున్నారు కాఁబట్టి పై కార్యములకు బిరుదములకు నెట్టిసంబంధము లేదు. నామిరెడ్డినామము బేతిరెడ్డికి నామాంతర మని చెప్పుటకును వలను కాదు. నామిరెడ్డి భార్య మైలాంబ యని చెప్పఁబడినదె గాని యెఱ్ఱక్క యని చెప్పఁబడి

యుండ లేదు. వాదముకొఱకు నాయిరెడ్డి బేతిరెడ్డికన్న యనియొప్పు కొందము. అతఁడు వహించినబిరుదములచేతను జ్యేష్ఠుఁడగుటచేతను క్రీ. శ. 1202 సంవత్సరమున నామనగల్లు ప్రాంతదేశము నతఁడే పరిపాలించుచుండె నని చెప్పక తప్పదు. అన్న పరిపాలనము చేయుచుండఁ దమ్మునికిఁ గిరీటము నిచ్చె ననుట యసందర్భము గాదా! వాస్తవముచేత నామనగంటిప్రభువులు కిరీటాధిపతులు గారు. కిరీటాధిపతులని యొక వేళ నంగీకరించినను జ్యేష్ఠుండు పరిపాలనముఁ జేయుచుండఁగాఁ గిరీటము నొసంగె ననుట ధర్మవిరుద్ధము" అని మొదలుగా వీరభద్రరావుగారు పేజీలుపేజీలు వ్రాసిన దంతయు, 190 పేజీలో "ఎఱ్ఱక్కసానమ్మ శాసనమునాఁటికి బేతిరెడ్డి మరణము నొందియుండుటచేత నేయామె తన యత్తింటివారియొక్కయుఁ బుట్టింటివారియొక్కయు వంశాభివర్ణనము గావించి తనధర్మమును గూర్చి చెప్పకొనుట తటస్థించినది" అని వ్రాసిన దంతయు సముద్రఘోషమువలె నిరర్థకం బని తేటపడక మానదు.

బేతిరెడ్డి తమ్ముం డని యెంచినపుడు క్రీ. శ. 1202 వ సంవత్సరమున నాయిరెడ్డి రాజ్యము నేలుచు బిరుదములు వహించియుండె ననుటయుందుఁ గాని, తర్వాత క్రీ. శ. 1208 సంవత్సరములోపల బేతిరెడ్డి రాజ్యమునకు వచ్చి పూర్వబిరుదములే గాక స్వామిద్రోహరగండ బేతవదండ అను రెండుబిరుదముల నార్జించి యుండె ననుటయుందుఁ గాని, ఆమనగంటిప్రభువులు కిరీటాధిపతులుగా రని యనుకొన్నను గణపతిచక్రవర్తి యనుగ్రహించి బేతిరెడ్డికిఁ దదాధిపత్యము నొసంగి యుండు ననుటయందుఁ గాని విరోధ మెద్దియుఁ గానరాదు గదా!

ఈకిరీటశాస్త్రార్థమును గూర్చి ముందు విస్తరముగ వ్రాయఁబడును. ఇప్పుడింతదూరము లేనిపోనికిరీటవాదమును తెచ్చిన వీరభద్రరావుగారిని గూర్చి యొకటి విచారింపవలసి యున్నది.

వెలుగోటివారివంశచరిత్రములోనియనుబంధమున వ్రాయఁబడిన నామిరెడ్డి శాసనద్వయమును వీరు చక్కఁగఁ జదివి యుందు రనుటకు సందియము లేదు గదా! ఇంతయేల? ఈయాంధ్రులచరిత్రముయొక్క యుపోద్ఘాతమున వీరు వెలుగోటివారివంశచరిత్రమునామూలాగ్రముగఁ బఠించితి నని వ్రాసియే యున్నారు. ఇట్టివారు నామిరెడ్డియొక్క 1195 వ సంవత్సరమునాఁటిశాసనములోని

"శ్లో. నానాభోగయుజో ద్విజేశ్వరభృతో విద్విట్పురచ్ఛేదిన
శ్శ్రీవాగీశ్వరసంస్తుతస్య విబుధై స్సేవ్యస్య భక్త్యాఽఖిలైః
ఆర్యాభీష్టవిధానసక్తమనసో యో భక్తియుక్త స్సదా
రుద్రస్యేవ పదారవిందయుగళే రుద్రస్య ధాత్రీపతేః.
సింహావ్యాఘ్రాయితభటమనోగంధవాహాయితాశ్వ
స్తోమాభృన్మేఘాయితగజగణో జృంభితే భీమధామ్ని
లీలామాత్రద్రుతధుతసమానీతనానానరేంద్రే
యః ప్రఖ్యాతః పృథుభుజబలో రుద్రదేవస్య సైన్యే.
తస్య ప్రసాదా దాత్తశ్రీ శ్శ్రీమాన్ రుద్రభూపతేః
నామః కామాత్మజ స్సర్వగుణధామా కృతీష్టదః.
శాకాబ్దే శైలతారాపతిభవగణితే వత్సరే రాక్షసాఖ్యే
వైశాఖే శుక్లపక్షే కుసుమశరతిథౌ వాసరే భాస్కరస్య
లింగాని త్రీణి సోఽయం త్రిపురవిజయిన స్సంప్రతిష్ఠాప్య వృత్తీః
ప్రాదా త్తత్పూజనార్థం సుకృతవితతయే స్వస్య మాతుః పితుశ్చ.

అనుశ్లోకములను జదివి నామిరెడ్డి రుద్రసముఁడగురుద్రభూపతి

రుద్రునియొక్క పాదారవిందయుగళమందు భక్తియుక్తుండై యుండె ననియు నారుద్రదేవునియొక్క సైన్యమందు సుప్రసిద్ధుండై యుండె ననియు నారుద్రదేవునియనుగ్రహమున సంపదనొంది యుండె ననియు నాసార్వభౌముండు భూమండలము నేలుచుండ శివలింగత్రయమును బ్రతిష్ఠించి తత్పూజనమునకై యనేకవృత్తు లొసంగెననియుఁ దదర్థములను దెలిసికొని యున్నవారే కదా.

వీరిమతమున నామిరెడ్డి యిట్టి ఘనకృత్యము లొనర్చునపు డతని యన్నయై చేతిరెడ్డి యామనగంటిరాజ్య మేలుచు బిరుదములను వహించి కాకతిరాయసేనానాయకులలో భిన్నమై యున్నవాఁడని వ్రాయం బని లేదుకదా! అన్న యిట్టియున్నతస్థితిలో నుండఁగాఁ దమ్ముఁ డగునామిరెడ్డి యన్న నించుకైనం బ్రశంసింపక యాతనిపేరైన నెత్తక తన్నుఁ బొగడుకొనుటయు, నేను రుద్రదేవునిపరమానుగ్రహపాత్రుండనై తత్సైన్యమునఁ బ్రఖ్యాతుండ నయి యామహారాజువలన సంపద నొంది తలిదండ్రులపేరను నాపేరను దేవతాప్రతిష్ఠలు చేసి స్థిరవృత్తు లొసంగితి నని మొదలుగా నిజౌన్నత్యమును స్వాతంత్ర్యమును గూర్చి వ్రాయించుకొనుటయు సంభవింప దని యీవీరభద్రరావుగా రేల యూహింపరైరి? అని.

నామిరెడ్డి యొకవేళ విక్రమాధికుం డయినను, అన్న రాజ్యము చేయుచుండఁగాఁ దాను సేనాపతియై యుండఁడు. వీరిరాజ్యము సైనాపత్యమూలకమే కాన వీరిలో రాజ్యము చేయుచున్నవారే సేనాపతులయి యుందురు. ఇంతియ కాక, అన్న రాజ్యము సేయుచుండఁగాఁ దాను బ్రతాపరుద్రునివలన సంపద నొందినవాఁడ నని చెప్పుకొనఁడు. ఇచ్చట సంపద రాజ్యరూపమే కాని వస్త్రాభరణాదిసత్కారరూపముగా నోపదు. అట్లైనచో రుద్రునిచే సత్కరింపఁబడినవాఁడ ననియో చెప్ప

కొనుసు గాని «అత్తశ్రీః» యని చెప్పకొనఁడు. వీరిమతమున బేతిరెడ్డి యన్నయై యున్నాఁడు కాఁబట్టి, అట్టి రాజ్యరూపసంపదకు స్వతంత్రుఁడైనయన్నయే యర్హుం డగును గాని యస్వతంత్రుఁడై యున్న తమ్ముఁ డర్హుం డు గాఁ జాలఁడు. విభక్తుఁడై యుండినచో రాజ్యములోఁ గూడ బిరుదములు సైతము వచ్చియుండును. ఇది గాక సర్వాధిపతి యైన యన్న యుండఁగా నిజకీర్తివ్యాప్తికై తమ్ముండు బహుళధనవ్యయము చేసి మహోన్నతదేవాయతననిర్మాణాదు లొనర్చి స్థిరవృత్తు లొసంగుట సంప్రదాయవిరుద్ధంబు ధర్మవిరుద్ధంబును గాదా? మఱియు గయలో నాత్మపిండము వెట్టుటయుఁ దనపేర దేవతాప్రతిష్ఠ చేయుటయు ముందు తన్నుఁ గూర్చి యట్లొనరించుపుత్రుండు లేక వయస్సు గడచినందునఁ బుత్రోత్పత్తిసంభావనయు లేక శమోన్ముఖులైనవారిధర్మముగా నున్నది గాని యల్పవయస్సున నుండి పుత్రప్రాప్తి కర్హత గలిగి రాజ్యాదిభోగములను గన నున్న యస్వతంత్రులధర్మముగా లోకమునఁ గన్పట్టదు. నూటికిఁ గోటికి నొకం డట్లు సేయుపురుషుం డుండిన నతండు తప్పక దనయన్నను గొనియాడును. తనయన్న యున్నతస్థితిలో నుండఁగా నాయనప్రశంస చేయక దనప్రశంసయే చేసి కొనుట కట్టి సత్పురుషుం డొప్పఁడు కదా! ఈవెలుగోటివారివంశమున నాఅవతరము మాదానాయఁ డుమామహేశ్వరమునఁ బ్రతిష్ఠించినశాసనమున

«శ్లో. అనుజో మనుజేంద్రస్య దనుజారాతిసంపదః
అన్నపోతమహీశస్య సన్నతారాతిభూభుజః»

అని యన్నను గొనియాడియున్నాఁడు. నామిరెడ్డి యట్లొనరింప పోవుటయే కాక పైకార్యముల నొనరించుటను బట్టి తమ్ముఁడు కాఁ డని యూహింపఁ దగును.

«క్రీస్తుశకము 1208 సంవత్సరమునాఁటికి బేతిరెడ్డి బ్రతికియున్న మొదల 1202 వ సంవత్సరముననే దమ్ముఁడైననామిరెడ్డి యన్నగారిబిరుదములు వహింపఁ జాలఁడు. తనకు తనసోదరున కట్టిభేదభావమే లేనియెడల 1195 సంవత్సరమున నట్టిబిరుదావళులు వహింప కుండుట తటస్థింపదు» అని వారే వ్రాసియున్నారు కారా? కాఁబట్టి రాజ్యస్వతంత్రుఁడైనయన్న యుండఁగా నామిరెడ్డి యాయనపేరెత్తక దన్నుఁ బొగడుకొనుటయు స్వతంత్రులయట్లు స్థిరవృత్తు లొసంగుటయు వయోధికులై కృతకృత్యులైనవారివలె శాశ్వతదేవతాప్రతిష్ఠాదిధర్మములాచరించుటయు నొప్పునేమో వీరభద్రరావుగారే యాలోచించి చెప్పవచ్చును.

ఇ దంతయుఁ బరిశీలించినపండితులు నామిరెడ్డి తమ్ముఁడనుట ప్రమాణబాహ్యంబనియు బేతిరెడ్డి గణపతిదేవునిరాజ్యమువఱకు జీవించియుండలేదని వ్రాయుట సాహసైకశరణం బనియుఁ గిరీటవాదము మొదలగునవాంతరవిషయములు విచారసహమ్ములు గావనియుఁ దెలిసికొనఁగలరు.

ఇట్లు బేతిరెడ్డియొక్క జ్యేష్ఠతను గూర్చియు, జీవనమును గూర్చియు వ్రాసి యిపుడు 181 పేజీ కడపటిభాగము మొదలుకొని యీయవాంతరప్రకరణము ముగియువఱకు, బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లేనట్లును, బేతిరెడ్డి వేంకటగిరి, మైలవరము, పిఠాపురము, బొబ్బిలిసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డగు బేతాళనాయఁడు కానట్లును, బేతిరెడ్డి బేతాళుని నెదిరించి కాకతిగణపతిచక్రవర్తివలన గౌరవింపఁబడెననుట మొదలగువిషయములు విశ్వాసపాత్రములు కానట్లును వ్రాయ నుపక్రమించి, తత్పూర్వరంగముగ వాక్యచతుష్టయమును వ్రాయుచున్నారు. అందు మొదటివాక్యమిట్లున్నది.—

« ఈ బేతిరెడ్డినిగూర్చి యనేకగాధలు బట్టులచేఁ గల్పింపఁబడి పాటలు పద్యములు అల్లఁబడి బేతాళనాయనివంశీయుల మని చెప్పుకొనెడువారిచే గ్రంథస్థములు గావింపఁబడి సర్వత్ర వ్యాప్తి చేయఁబడి సత్యమైనచరిత్రాంశములను గప్పి పెట్టుచున్నవి. » అని.

దీనివలన బేతిరెడ్డినిగూర్చి పెక్కుగాధ లున్నట్లును వానిలోఁ గొన్ని సత్యములయ్యుఁ గొన్ని యసత్యములయ్యు నున్నట్లును, అందు నసత్యములచే సత్యములు గప్పిపెట్టఁబడుచున్నట్లును వారియాశయము దెలియవచ్చుచున్నది గాని సత్యము లెవ్వియో అసత్యము లెవ్వియో వానియొక్క సత్యత్వాసత్యత్వములకుఁ గారణంబు లెవ్వియో దెలియరాకయున్నది. అట్లు తెలియవచ్చువఱకు నీవాక్యము నుపేక్షించుటయే కర్తవ్యంబుగాఁ గనుపట్టెడిని.

అయినను « బట్టులచేఁ గల్పింపఁబడి" యనుసాభిప్రాయవిశేషణముచే బట్టులు కల్పించినగాధ లసత్యములనియు, తదన్యములు సత్యములనియుఁ దెలియుటకుఁ గొంచెమవకాశము దొరకుచున్నది. కాఁబట్టి బట్టులచేఁ గల్పింపఁబడకుండుట సత్యతకును, వారలచేఁ గల్పింపఁబడుట యసత్యతకును గారణ మని యర్థసిద్ధ మగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో బేతిరెడ్డినిగూర్చి బట్టులచేఁ గల్పింపఁబడినగాధ లెవ్వి? తదన్యము లెవ్వి? యని విచారింపఁగా, పద్మనాయకచరిత్రము వేంకటగిరివారివంశచరిత్రము మొద లగునవి బట్టురాజులచే వ్రాయఁబడినవి కావున వానిలో బేతిరెడ్డినిగూర్చి వ్రాయఁబడినగాథలు, అనఁగా, « బేతిరెడ్డి బేతాళుని నెదిరించి వరము లొంది గణపతిచక్రవర్తివలన మిగుల గౌరవింపఁబడెను. బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము గలదు. ఈరాజు పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు" ఇత్యాదు లసత్యము లనియు, తదితరములు, అనఁగా, వీరభద్రరావుగారిచేఁ గనిపెట్టఁబడినవి « బేతిరెడ్డి

గణపతిదేవునిరాజ్యకాలమువఱకు జీవించి యుండ లేదు, అతనివలన గౌరవింపఁబడి యుండ లేదు, బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లేదు, ఆరాజు వేంకటగిరిసంస్థానాధిపతులు మొదలగువారికి మూలపురుషుఁడు గాఁడు" ఇత్యాదులు సత్యములనియు నేర్పడుచున్నది. ఈయభిప్రాయమును 183 వ పేజీలో నీవాక్యచతుష్టయము తరువాత "కాఁబట్టి బేతిరెడ్డికి చెవిరెడ్డి యనునామము లే దనియు, బేతిరెడ్డి వేంకటగిరి...సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు కాఁడనియు సహేతుకముగ నిరూపింపఁబోవుచున్నాను" అనులేఖనముచే గ్రంథకర్తగారే యావిష్కరించియున్నారు. బట్టులచేఁ గల్పింపఁబడిన వసత్యము లెట్లో వీరిచేఁ గల్పింపఁబడినవి సత్యంబు లెట్లో, తన్నిరూపణం బశక్యం బని యగ్రిమ విమర్శమువలనఁ దేటపడఁ గలదు.

ఏది యెట్టు లున్నను నిదంతయు నభిత్తిచిత్రకర్మముగా నున్నది. ఎందు కనఁగాఁ బేతిరెడ్డినిగూర్చి బట్టులచేతఁ జిత్రముగఁ గాని విచిత్రముగఁ గాని యొకగాథ నైనను గల్పింపఁబడ లేదు, ఇంత యేల? ఆపేరే వారెత్తలేదు ఇట్లుండఁగ నాగాథలు (లేనట్టిగాథలు) పాటలు పద్యములు అల్లఁబడి గ్రంథస్థములు గావింపఁబడి సర్వత్ర వ్యాప్తి చేయఁబడి సత్యమైనచరిత్రాంశములను గప్పిపెట్టుచున్న వనుట యభిత్తిచిత్రకర్మము గాక వేఱొం డేమి యగును?

దీనిపై వీరభద్రరావుగారు, బేతిరెడ్డినిగూర్చి యనేకగాథ లేబట్టులచేతఁ జిత్రవిచిత్రముగఁ గల్పింపఁబడి శాఖోపశాఖలుగాఁ బ్రబలి సత్య మైనచరిత్రాంశములను మఱుఁగుపఱచుచున్నవో యగపఱచుట యావశ్యకంబై యున్నది. కానిచో నిదంతయు నున్మత్తప్రలపితంబువోలె నుపహాసనీయంబు గాక పోదు.

ఒకవేళ, పద్మనాయకచరిత్రము వేంకటగిరివారివంశచరిత్రము మొదలగుగ్రంథములలో, బేతిరెడ్డి లోకోత్తరశౌర్యధైర్యసాహసములతో బేతాళుని నెదిరించె ననియు నాబేతాళుఁ డారాజుయొక్క శౌర్యాదులకు మెచ్చి కొన్నివరము లొసంగె ననియు నావృత్తాంత మప్పు డోరుగల్లురాజ్యధురంధరుఁ డగు గణపతిచక్రవర్తి చారులవలన విని యీరెడ్డిని రావించి మిగుల గౌరవించె ననియు నేమేమో చిత్రవిచిత్రముగ బట్టులు కల్పించి వ్రాసినారు కారా? యని యందు రేమో. వానిలో గాథలు బేతిరెడ్డినిగూర్చి వ్రాయఁబడియున్నవో చెవిరెడ్డిని గూర్చి వ్రాయఁబడియున్నవో వీరభద్రరావుగారింకొకపరి గొంచె మాగ్రంథములను గటాక్షించి చెప్పవలసి యుండును.

ఇఁక నిక్కమైనఁ జెప్ప వత్తు రేమో.—ఆగ్రంథములలో నెచ్చటను బేతిరెడ్డిపేరు లేకున్నను, చెవిరెడ్డియనియు బేతాళనాయఁ డనియు నామము లున్నవి కాఁబట్టి యాచరిత్రము బేతిరెడ్డినిగూర్చియె వ్రాయఁబడిన దనుట కెంతమాత్రము సందియము లేదు. బేతిరెడ్డి యనియు బేతినాయఁ డనియు బేతాళరెడ్డి యనియు బేతాళనాయఁ డనియుఁ జెవిరెడ్డికి నామాంతరములే కాని వేఱుకాదు. అని.

ఇయ్యది మా కభిప్రేతం బగు దారియే. అయినను, వీరు పైశబ్దముల కక్షరభేదమే కాని యర్థభేదము లే దనువిషయము నంగీకరింతురా? అంగీకరింపరా? యని విచారించి తెలిసికొనఁ దగి యున్నది. అంగీకరింతు రన్నచో స్వమతహానము పరమతప్రవేశము అనుదూషణములు ప్రసక్తించును. అగ్రిమగ్రంథమున “కాఁబట్టి బేతిరెడ్డికి చెవిరెడ్డి యనునామము లే దనియు బేతిరెడ్డి వేంకటగిరి...సంస్థానాధీశ్వరులకు మూలపురుషుఁ డని చెప్పఁబడెడు బేతాళనాయఁడు కాఁ డనియు సహేతుకముగ నిరూపింపఁబోవుచున్నాను” అని వ్రాసి యచ్చటచ్చట

నాయర్థమునే బలపఱచుట మొద లగువానిచే నీమతమునఁ బైనామములు వేర్వేఱుపురుషులనే బోధించు నన్నభావము తేటపడుచున్నది కదా. అట్టిమతకర్త లభేదవాదము నంగీకరించినచోఁ బైదోషములు ప్రసక్తింపకమానవని వ్రాయ నక్కఱలేదు. ఇంకఁ బైనామములకు శబ్దభేదమె కాని యర్థభేదము లేదన్నవిషయము నంగీకరింప రన్నచో 178 వ పేజీలో "బేతిరెడ్డి నామిరెడ్డి" యని యుపక్రమించి బేతిరెడ్డి జ్యేష్ఠుం డనియు, గణపతిరాజ్యకాలమువఱకు జీవించి యుండ లేదనియు, బేతిరెడ్డినిగూర్చి బట్టులచే ననేకగాథలు కల్పింపఁబడినవనియు, బేతిరెడ్డి పై సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు కాఁ డనియు మున్నుగా వ్రాయుట యసంగతం బగును. బేతిరెడ్డియుఁ జెవిరెడ్డియు వేర్వేఱు పురుషు లైనపుడు బేతిరెడ్డి పెద్దయైన నేమి? చిన్నయైన నేమి? గణపతిరాజ్యమునాఁటికి జీవించిన నేమి? మరణించిన నేమి?

ఒకనిగుణములచే మఱియొకఁడు గుణి యగుటయు నొకని దోషములచే మఱియొకఁడు దోషి యగుటయుఁ గానము గదా! కాఁబట్టి భేదవాదులు చెవిరెడ్డిపేరుతో నున్నచరిత్రములలో నెంతమాత్రము సంబంధము లేనట్టిబేతిరెడ్డిచరిత్రములను దెచ్చి పెట్టి దూఱుట యసంగతంబు గాక మానదు.

ఒకవేళ, బట్టు లట్లు వారల నిరువుర నేకపురుషునిగా వ్రాసి యున్నారు, అట్టి వారిమతమునఁ జెవిరెడ్డిగాథలే బేతిరెడ్డిగాథలు బేతిరెడ్డిగాథలే చెవిరెడ్డిగాథలు కావచ్చును గదా! ఆపక్షము నభ్యుపేత్యవాదముగ నెత్తికొని యటులు వ్రాయఁబడిన దన వత్తు రేమో. అట్లనవచ్చును గాని, ఆపక్షమున నైనఁ జెవిరెడ్డియొక్క నిజమైనచరిత్రమును నిందించుట ధర్మము గాదు. చెవిరెడ్డికి బేతిరెడ్డికి భేద మున్నను అభేద మున్నను చెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డను నిజ మైనయంశమునకు

ఖ్యాతి యుండదు కదా! ఈవిషయము ముందు విస్తారముగ వ్రాయఁబడును. ఇట్లుండగ నిప్పుడు పై వాక్యమున, "బేతాళనాయనివంశీయుల మని చెప్పుకొనెడువారిచేత గ్రంథస్థములు గావింపఁబడి" అనియు 183 వ పేజీలో "వేంకటగిరి...సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డని చెప్పఁబడు బేతాళనాయఁడు కాఁ డని సహేతుకముగ నిరూపింపఁబోవుచున్నాను" అనియు బేతాళనాయకవంశీయత్వాదులయందయాథార్థ్యసూచక మగుమాటలు వ్రాయుట యేమి ధర్మంబు? బేతిరెడ్డి పైవారికి మూలపురుషుఁడు గాఁ డని నమ్మక మున్నవారు బేతిరెడ్డివంశీయుల మని చెప్పుకొనెడు వారిచేత అనియు, పై సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డని చెప్పఁబడుబేతిరెడ్డి యనియు వ్రాసి పైవారు బేతిరెడ్డి వంశజులు కా నట్లును, బేతిరెడ్డి వారికి మూలపురుషుఁడు కానట్లును, స్వకీయదృఢవిశ్వాసమును సూచించినను సూచింప వచ్చును గాని నిజమైనచెవిరెడ్డివంశీయత్వము పైవారియందు లేనట్లు సూచించుట తగదు కదా!

ఒకవేళ సింగభూపాలీయమునందును అనపోతమాదానాయకుల శాసనములయందును వెన్నమనాయనినుండి యేతమవంశము నభివర్ణించినందున నంతకుఁ బూర్వుం డగునీచెవిరెడ్డి వారికి మూలపురుషుఁడు గాఁ డని తత్ప్రకరణాంతమున వ్రాయఁబోవుచున్నారు, అందువలన నిట్లు వ్రాసిరా రని యందు రేమో. అయ్యది యవిమర్శపూర్వకలేఖన మని సప్రమాణముగ నచ్చటనే వ్రాయఁబోవుచున్నాను.

ఇఁక ద్వితీయవాక్య మిటు లున్నది. "ఈ బేతిరెడ్డినిగూర్చి శ్రీ వెలుగోటివారివంశచరిత్రమునం దీక్రిందివిధముగ వ్రాయఁబడినది.—వీరికి మూలపురుషుఁడు బేతాళనాయఁ డని ప్రఖ్యాతి గాంచిన చెవ్విరెడ్డి యను రాజు. ఆరాజు ఘనత గాంచిన కాకతిగణపతిదేవుని రాజ్యకాలమున

శౌర్యధైర్యాదిలోకోత్తరగుణగణపరిపూర్ణుఁడై యామహారాజువలన మిగుల మన్ననగాంచుటయే కాక యనేకబిరుదములను మఱికొంత రాజ్యమును గాంచినవాఁడు. ఈఘనుఁడు వర్తమానవేంకటగిరిసంస్థానాధిపతు లగుశ్రీశ్రీరాజగోపాలకృష్ణయాచేంద్రబహదుర్ కే. సి. ఐ. ఇ. వారికినిరువదియొనిమిదవతరమువాఁడు. ఈరాజశిఖామణియీవెలుగోటి శాఖకు మాత్రమె కాక జటప్రోలు బొబ్బిలి పిఠాపురము మైలవరము మొదలగు సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు—ఇయ్యది భట్టులు వ్రాసినవ్రాఁతలనునమ్మి యవిచారపూర్వకముగా వ్రాయఁబడిన వ్రాఁతవలెఁ గాన్పించుచున్నది గాని సహేతుకమైనప్రమాణములతోఁ గూడినదిగఁ గానంబడదు ” అని.

ఇది యంతయు నిర్హేతుకనిందయై యున్నది. వెలుగోటివారి వంశచరిత్రమునఁ జెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డని మొదలుగ వ్రాయుట యేకారణమునుబట్టి యవిచారసిద్ధమో నిరూపింపకయే నిందించుట నిర్హేతుకనింద గాక పోదు గదా! దీనికి సమాధాన మున్మత్తలేఖనంబును బోలె నుపేక్షించుటయె. దీనికన్న రెట్టిగఁ దిట్టుటయు సమాధానమే కాని యయిన నది పండితధర్మంబు గాక పామరధర్మం బగుచున్నది. కాన దీని నుపేక్షించుటయే యుచితంబుగా నున్నది. ఇదిగాక, పూర్వవాక్యనిరాసమువలనసె యిదియు నిరస్తప్రాయం బగుచున్నది. అయినను విచ్ఛిత్తివిశేషాదరమున నించుక వ్రాయ గొంచుచున్నాను. వీ రీ నాలుగువాక్యములలో వ్రాసినవిషయములనే చర్వితచర్వణముగ వ్రాసి యున్నారు కాఁబట్టి వాని ఖండనము గూడ “ యక్షానురూపో బలిః ” అనున్యాయము ననుసరించి యట్లె వ్రాయవలసియుండును. అభిజ్ఞులు మన్నింతురు గాక.

వీరభద్రరావుగారు “ బేతిరెడ్డిని గూర్చి యీక్రిందివిధముగ వ్రాయఁబడిన ” దని నుడువుచు, చెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డని వ్రా

సినవ్రాఁతను దెచ్చి చూపుట యసంబద్ధముగ నున్నది. బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డని వ్రాసినవ్రాఁతను దెచ్చి చూపుటయే కదా పైవాక్యమున కనుగుణం బగును. వెలుగోటివారివంశచరిత్రస్థములై వీరిచే నిచ్చట వ్రాయఁబడినయీవాక్యములలో బేతిరెడ్డివార్తయే లేదు కద! అది లేనపుడు బేతిరెడ్డినిగూర్చి క్రిందివిధముగ నున్న దని దేనింబట్టి వ్రాయఁగలిగిరో వింతగా నున్నది. ఒకవేళ బేతిరెడ్డి యనియు, చెవిరెడ్డి యనియు నామభేదమే కాని యర్థభేదము లే దనువాదము నంగీకరించి యిట్లు వ్రాసితి మందు రేమో? ఆయభేదపక్షమున నైనఁ జెవిరెడ్డిమూలపురుషుఁ డనుటయందు బాధ లేదు. ఒకవేళ, అట్లనుట వలన బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డని చెప్పిన ట్లగు ననియు నయ్యది నిలువఁ జాల దనియు అందువలన చెవిరెడ్డి మూలపురుషతకు భంగము వచ్చు ననియు నందు రేమో. అట్లనఁ దగదు వారి కిరువురకభేద మనునంశ మప్రామాణిక మైనను, చెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డనుట యప్రామాణికము గాఁజాలదు. బేతిరెడ్డియు చెవిరెడ్డి యను కొనుట భ్రమమూల మైనపుడు చెవిరెడ్డియందు బేతిరెడ్డిత్వము తద్గతధర్మవిశేషములు లేక పోయినను నిజ మైనచెవిరెడ్డిత్వము తద్గతధర్మములు నుండక పోవుఁ గద! కాఁబట్టి చెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డనుట యప్రామాణికము గానోపదు. ఈవిషయ మింకను ముందు వివరింపఁ బడును.

ఇదిగాక, వీరభద్రరావుగారు పిల్లలమఱ్ఱి బేతిరెడ్డియనియు పల్నాటిబేతినాయఁ డనియు బేతాళనాయఁ డని నామాంతరము గల చెవిరెడ్డి యనియు వేర్వేఱుపురుషులనుగా వీడఁదీసి యున్నారు. ఈ విషయము నీప్రకరణమున నచ్చటచ్చట వ్యక్తపఱచుటయే కాక 10 వ ప్రకరణములో 286 పేజీలో "పిల్లలమఱ్ఱిబేతిరెడ్డియు పల్నాటివీరుఁ డైన ......బేతినాయఁడును చెవ్విరెడ్డియనే నామాంతరము గలపిల్లలమఱ్ఱి

బేతాళనాయఁడే యని శ్రీవెలుగోటివారివంశచరిత్రమునందు వక్కాణింపఁబడిన హేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై పొందిక లేక యున్న వని యాఱవప్రకరణమున సవిస్తరముగఁ జర్చించి యున్నాను" అని వ్రాయుటచే వ్యక్తపఱచినారు.

ఇంతియ కాక, పల్నాటిబేతినాయఁడు బ్రహ్మనాయని వంశము వారికి మూలపురుషుఁ డనియు, పిల్లలమఱ్ఱిబేతిరెడ్డి మల్లారెడ్డివంశజులకు మూలపురుషుఁ డనియు స్వాశయమును వెల్లడిపఱచి, చెవిరెడ్డి పలానావారికి మూలపురుషుఁ డని వ్రాయక మానుకొన్నారు. అట్లు వీరు మానుకొన్న చెవిరెడ్డి పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డని వెలుగోటివారివంశచరిత్రములో వ్రాయుట, వీరి కేమి విపరీతముగఁ దోఁచియుండునో తెలియ రాక యున్నది. పై మువ్వురిలో నెవ్వఁడును పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు కాఁగూడ దని వారి సంకల్పమున్నచో నుండవచ్చును గాని దానికిఁ బ్రమాణం బెద్దియో యగపఱచుటయు, అట్టిపురుషుఁడు మఱియెవఁడో నిర్ధారించుటయు, చెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డని బోధించెడు పూర్వులు వ్రాసినగ్రంథములప్రామాణికము లనిస్థాపించుటయు, మొదలగునవి యత్యంతావశ్యకములు.

ఒకవేళ నాగ్రంథములలోఁ బరస్పరవిరోధములు కొండుగా నుండుటనుబట్టి వానిలో వ్రాయఁబడిన చెవిరెడ్డిమూలపురుషత్వాది విషయములప్రామాణికములని చెప్పఁగల రన్నచో నట్లనఁ దగదు. ఎందు కనఁగ, చరిత్రకారులు వారివారికి దొరకినయాధారములనుబట్టి కొన్నివిషయములను భిన్నభిన్నరీతిగా వ్రాసినను, చెవిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డనువంశము నందఱు నైకకంఠ్యముగ నొండొంటికి విరోధలేశము లేకుండ వ్రాసియున్నారు కాన నయ్యది యప్రామాణికం బన నొప్పదు. ఏ విషయమందు గ్రంథములు పరస్పరవిరుద్ధములుగ నుండునో

ఆవిషయముయొక్క ప్రామాణ్యము సందిగ్ధము కావచ్చును గాని కేవిరోధము లేక యేకరూపముగ నందఱిచే వ్రాయఁబడినవిషయముయొక్క ప్రామాణ్యము సందిగ్ధ మెట్లు గానోపును? అట్లగుచో లోకముననున్న చరిత్రము లన్నియు యుక్తికించిద్విరోధమును బురస్కరించుకొని యప్రామాణికములు గావలసి వచ్చును? పురాణేతిహాసాదుల యందుఁగూడ నెన్నియో విరోధములున్నట్లు తోఁచుచున్నవి. అంత మాత్రమున నవియు నప్రామాణికములు గావలసి వచ్చును. శాసనములు గూడఁ బరస్పరవిరోధోద్భావనముచే నగ్రాహ్యములు కావలసి వచ్చును. వీరభద్రరావుగారు మొన్న దొరకిన గుండయదండనాథుని భార్యయొక్క యొద్దమానిశాసనములోఁ గాకతివారు శూద్రులని వ్రాసినా రనుటనుబట్టి గణపతిచక్రవర్తి స్వయముగ వ్రాయించిన శాసనములను నిరసించి కాకతివారు శూద్రు లని స్థాపించినారు కారా? కాఁబట్టి శుష్కతర్కముల కెవ్వియు నిలువ నోపక ప్రమేయసిద్ధియే దుర్లభం బగును.

ఇఁక నగ్రిమగ్రంథమున "సోమదేవరాజీయమునందును, పద్మనాయకచరిత్రమునందును ... పిల్లలమఱ్ఱిశాసనములో నుదాహరింపఁబడిన బేతిరెడ్డియే పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డైన బేతాళనాయఁ డని చూపించిన హేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై ...యున్నవి" అని వ్రాసి యున్నారు గావున బేతాళనాయఁడు పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డనుటయందు వారియాక్షేప మేమియుఁ గానరాదు గదా యన్నచో, మఱి యేల "ఇయ్యది బట్టులు వ్రాసినవ్రాఁతలను నమ్మి యవిచారపూర్వకముగ వ్రాసినవ్రాఁత" యని మొదలుగా నోటికి వచ్చినట్లు దూఱుచున్నారు, కారణము లేక దూఱుట వెఱ్ఱివానిధర్మంబు కదా!

ఇఁక నేమైన వెలుగోటివారివంశచరిత్రములలోనిపైవాక్యములో, చెవిరెడ్డి వెలుగోటివారికి మూలపురుషుఁ డనియు, గణపతిదేవునికాలమున నుండె ననియు, నాయనవలన గౌరవింపఁబడె ననియు, వేంకటగిరిప్రస్తుతప్రభువరులకు నిరువదియెనిమిదవతరమువాఁ డనియు, జటప్రోలుమొద లగుసంస్థానాధిపతులకుఁ గూడ మూలపురుషుఁ డనియుఁ గానంబడుచున్న నైదువిషయములలో నెద్దియో మానవీరభద్రరావుగారికి సమ్మతము గాక యుండి యిట్లు నిందించుచున్నారో యేమో. అయ్యది విమర్శించి చూతము.

పైవిషయములలో మొదటి దగు బేతాళనాయఁ డనినామాంతరము గలచెవిరెడ్డి వెలుగోటివారికి మూలపురుషుఁ డనువిషయమును వెనుక నేను గనుపఱిచినయుక్తులచేతను, తమయొక్కయంగీకారము సూచించునట్టి “పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డయినబేతాళనాయఁడు” అనువాక్యముచేతను, వీరభద్రరావుగా రంగీకరించినవారే కదా! ఇందువలననే యితరసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డనువిషయముగూడ వీరిచే నంగీకృతప్రాయంబు గాక మానదు. ఇఁక శ్రీవేంకటగిరిప్రస్తుతప్రభువరులకుఁ జెవిరెడ్డి యిరువదియెనిమిదవతరమువాఁ డనునది వీరి కసమ్మత మేమో అనుకొనుటకువీలులేదు. అట్లగునపుడు వంశావళిలో నిపుడు గానవచ్చుచున్న పురుషులను గొందఱను ద్రోసివేయుట నైనను గొందఱను జేర్చుట నైనను గర్తవ్యం బగును. అయ్యది సప్రమాణముగ నుండనిచో నప్రయోజకం బగును కావున దాని నెత్తికొనఁ బనిలేదు. ఇట్లు చూడఁగా గణపతిదేవునికాలమునఁ జెవిరెడ్డి యుండె ననియు నామహారాజువలన సన్మానింపఁబడె ననియు నీరెండువిషయములే శేషించి యున్నవి. వెనుక నావిషయములను రెంటిని వీరు నిరసించినారు కాఁబట్టి యావిషయములే వీరి కసమ్మతంబులు గానోపును, అయినను అది నిలువఁ జాలదు. ఎందు కనఁగ, వెనుక వ్రాయఁబడిన దెల్ల

బేతిరెడ్డినిగూర్చి వ్రాయఁబడిన విషయము, ఈవాక్యములో వ్రాయం బడిన దెల్లఁ జెవిరెడ్డినిగూర్చి వ్రాయఁబడినవిషయము గాన విషయభేద మునుబట్టి యట్లనుకొనుటకు వీలు లేదు. అతండే యీతం డనివా రొప్పరైరి. కాఁబట్టి బేతిరెడ్డి మరణమువలనఁ జెవిరెడ్డిజీవనమున కేమియు భంగము లేదు. అట్లగుటం జేసి గణపతిదేవునివలనఁ జెవిరెడ్డి సమ్మానింపఁబడుటకు విరోధ మేమియుఁ గాన రాదు. ఇఁక, చెవిరెడ్డి జీవించి యుండి సమ్మానింపఁ బడెననుటయందుఁ బ్రమాణ మెద్దియు లేదన్నచో, వీరభద్రరావుగారు వ్రాసినవ్రాఁతయందే ప్రమాణము లే దనియు వెలుగోటివారివంశచరిత్రకారులు వ్రాసినవ్రాఁతయందుఁ బెక్కుపూర్వ గ్రంథములు శాసనాదులు ప్రమాణములున్నవనియు ననఁగలను. ఆవిష యము తరువాతిగ్రంథములో వెల్లడి చేయఁబడును. కాఁబట్టి చెవిరెడ్డి గణపతిదేవునివలన సమ్మానింపఁబడెననుట నిరాకరింప నర్హంబు గాదు.

ఒకవేళ, బేతిరెడ్డియుఁ జెవిరెడ్డియు వేఱు కా రనుపక్షమునఁ బై దోషములు రాక మానవు, ఎందుకనిన, వెనుక వీరభద్రరావుగారు సిద్ధాంతీకరించినదానింబట్టిచూడఁగా గణపతిదేవునినాఁటికి బేతిరెడ్డిమర ణించియున్నవాఁడే కదా! బేతిరెడ్డియె చెవిరెడ్డి యైనపుడు చెవిరెడ్డియు నాఁటికి మృతి నొందినవాఁడె యన వలయు, అట్లు మృతి నొందిన వాఁడు గణపతిదేవునివలన నెటులు సమ్మానింపఁబడి యుండ వచ్చును. అని యాక్షేపింతురేమో. వారిసిద్ధాంతము సరియైనది కా దని యనేక భంగుల నిరసించి గణపతిదేవునినాఁటికి బేతిరెడ్డి జీవించియె యుండె నని వెనుక సవిస్తరముగ వ్రాసి యున్నా నని సమాధానము చెప్పఁ గలను. కావున మామతమున గణపతిదేవుని రాజ్యమునాఁటికి జీవిం చియేయున్న బేతిరెడ్డి యనుచెవిరెడ్డి గణపతివలన సమ్మానింపఁబడుటకు విరోధ మేమియు లేదు. వా రిరువుర కభేదము భ్రమమూల మని యెంచినను చెవిరెడ్డి సమ్మానింపఁబడినాఁ డనుటకు భంగము కలుగదు.

“నహి రజతత్వభ్రమప్రయుక్తా ప్రవృత్తిశ్శుక్తిన్నగోచరయతి” అను న్యాయమున, శుక్తి రజత మనుకొనుట భ్రమమూలమైనను రజత మను బుద్ధిలోఁ జని పుచ్చుకొన్నపుడు నిజమైనశుక్తియె విషయ మగునట్లు అతేవబుద్ధితో బేతిరెడ్డి సమ్మానింపఁబడె ననువపుడు అందుకు నిజమైన చెవిరెడ్డి సమ్మానమె విషయ మగుచున్నది.

ఇఁక మూఁడవవాక్యము విమర్శింపఁబడును. అయ్యది క్రిందివిధముగ నున్నది. “సోమదేవరాజీయమునందును, పద్మనాయకచరిత్రమునందును, వేంకటగిరివారివంశావళిగ్రంథమునందును, రావువంశీయులచరిత్రమునందును, వీని నన్నింటిని బరిశీలించి సంస్కరణము గావించి నూతనముగా బ్రకటింపఁబడిన వేంకటగిరిరాజులవంశచరిత్రమునందును, పిల్లలమఱ్ఱిశాసనములో నుదాహరింపఁబడిన బేతిరెడ్డియె పైసంస్థానాధిపతుల మూలపురుషుఁడైన బేతాళనాయఁడని చూపించిన హేతువులు పరస్పర విరుద్ధములై యుక్తికిని సత్యమునకును దూరములై యున్నవి” అని.

ఇది, శ్లో “ఏష వంధ్యాసుతో యాతి శశశృంగధనుర్ధరః। మృగతృష్ణాంభసి స్నాతః ఖపుష్పధృతశేఖరః॥” అనునట్లొప్పి యున్నది. ఎందు కనిన, పైగ్రంథములలోఁ బిల్లలమఱ్ఱిబేతిరెడ్డియె పైవారిమూలపురుషుఁడగుబేతాళనాయఁడు అని ప్రతిజ్ఞావాక్యము వ్రాసి, తత్సాధనంబునకై కొన్ని హేతువులు వ్రాసి యుండిననే కదా వీరు వ్రాసినయీ వాక్యముపపన్నం బగును. వానిలో వీరు వ్రాసినవిషయమే లేదు. ఇంతయేల? వెలుగోటివారివంశచరిత్ర మనునూతనగ్రంథముఁ దక్క నితరములయందు బేతిరెడ్డియనునామపూర్వియే గానంబడదు. ఆగ్రంథకర్తలకు బేతిరెడ్డి బేతాళనాయఁడు అగునా? కాఁడా? యని సంశయమున్ననే కదా వారు బేతిరెడ్డి బేతాళనాయఁడని స్థాపించుటకుఁ బ్రయాసపడుదురు. వారికా సంశయము లేదు. వారట్లు వ్రాసినవారును గారు.

సోమదేవరాజీయములో నేమియున్నట్లు భావించి యిందు దాని పేరు వ్రాసి రో ఇంకొకవరి వారి యాగ్రంథమును బఠించి యెఱుంగవలయు. ఇట్లా గ్రంథములలో లేనివిషయములు వానిలో నుండినట్లును వానిస్థాపన మునకై యాగ్రంథకారులు గొన్ని హేతువుల నగపఱచినట్లును ఆహేతువుల కొండొంటికి విరోధ ముండినట్లును వ్రాయుట పైశ్లోక ములోఁ జెప్పఁబడినవిషయము ననుకరించుచున్న దనుట కెంతమాత్రము సంశయము గాన రాదు. ఇది గాక పై గ్రంథములలో నీహేతువులు వ్రాయఁబడిన వనియు, వానిలో నొండొంటికి నిట్లు విరోధము వచ్చు చున్న దనియు వీ రీగ్రంథములో నెచ్చటను నిరూపింపకయే యిట్లు దూషించుట నిర్హేతుకదూషణం బగుటంజేసి వెనుక వ్రాసినరీతిగా నున్మత్తలేఖనంబువోలె దీని నుపేక్షించుటయే యుచితంబు.

ఒకవేళ 186 వ పేజీమొదలుకొని 191 వ పేజీవఱకుఁ గల గ్రంథ ములో రావుగారు బేతిరెడ్డియె బేతాళనాయఁడు అని స్థాపించుటకుఁ బై గ్రంథకర్తలు చూపినహేతువుల నుపన్యసించి వానిలోఁ గలపరస్పర విరోధములను దేటపఱచి "యీగాథల నన్నింటిని విడిచి పెట్టి...చూచి నను బేతిరెడ్డి పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డనుసిద్ధాంతము నిలువఁ జాల" దనియు "బేతిరెడ్డియె బేతాళనాయఁ డని హేత్వా భాసములతో నిరూపించినారు" అనియు, బేతిరెడ్డియొక్క మూలపురు షతను గూర్చి పైగ్రంథకారులు వ్రాసినహేతువులనే తుదివఱకు విమర్శించినారు కాఁబట్టి యీ గ్రంథములో నెచ్చటను నిరూపింపకయే యిట్లు దూఱుట నిర్హేతుకదూషణం బనుట తగ దని యందురేమో.

దాని న్విమర్శించెదను 186 మొదలు 191 పేజీవఱకుఁ వా రీ క్రిందివిధముగఁ బూర్వగ్రంథములలో వ్రాయఁబడిన విషయములకుఁ బరస్పరవిరోధాదుల నగపఱచినారు "వెలుగోటివారివంశచరిత్రకారులు

పూర్వగ్రంథములకుఁ బ్రత్యక్షవిరుద్ధముగఁ జెవిరెడ్డిగాథను గల్పించినారు. హేమాద్రిరెడ్డిపేరు పూర్వగ్రంథములలో నెచ్చటను లేకయుండఁగా నూతనగ్రంథకారు లాహేమాద్రిరెడ్డిపేరును వ్రాసినారు. రేచని కిచ్చిన వరములు మూఁడనియు నాల్గనియుఁ బ్రాచీనగ్రంథములలో నుండఁగా వీరొకవర మనియే వ్రాసినారు. కవీంద్రులు వేడుకతోఁ జెవిరెడ్డిని బేతాళుఁ డని పిలుచుచు వచ్చి రని ప్రాచీనగ్రంథములలో నుండఁగా నూతనగ్రంథములో గణపతిదేవుఁడు చెవిరెడ్డికి బేతాళనాయఁ డని పౌరుషనామము నిచ్చినాఁ డని వ్రాసినారు. అని యీమొదలైనవిరోధము లగపఱచినారు.

ఇయ్యవి బేతిరెడ్డియే బేతాళనాయఁడని స్థాపించుటకు «పైగ్రంథకారులచే వ్రాయఁబడినహేతువులు గావు. ఎంతమందబుద్ధి నైనను జెవిరెడ్డికిట్టిగాథ లుండుటవలన బేతిరెడ్డియే బేతాళనాయఁ డని తలంపఁడు గద. ఇట్టిస్థితిలో నీగాథలు పైవిషయమును సమర్థించుటకు వ్రాయఁబడినహేతువులుగా వా రెటులు తలంచిరో వింతగా నున్నది. ఒకవేళ, వారు హేతుపదార్థ మిట్టిదే యని నమ్మి వీనికే హేతువులని నామకరణము చేసికొన్నారు కాఁబట్టియే పైగ్రంథకారులు చూపినహేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై యున్న వనియు హేత్వాభాసములతో నిరూపించినా రనియు మొదలుగ నీప్రకరణమున బహుభంగుల వ్రాయుటయే కాక పదవప్రకరణమునను «శ్రీవెలుగోటివారివంశచరిత్రమున వక్కాణింపఁబడినహేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై పొందిక లేక యున్నవి» అని వీనినే నిర్దేశించి యున్నా రనినచో, సంతసించుచున్నాఁడను. హేతువు లనఁగా జెవిరెడ్డినిగూర్చి పైగ్రంథములలో వ్రాయఁబడినచరిత్రములనియు, హేత్వాభాసములనఁగా వానిలోఁగల పరస్పరవిరోధములనియు, వీరభద్రరావుగారు నమ్మియున్నచో నంత

కన్న సంతసింపఁదగిన దేది యుండఁ గలదు? ఈవిషయము ముందు విస్తరముగ విమర్శింపఁబడును.

ఇఁక నాలవవాక్యము శేషించి యున్నది. అయ్యది క్రిందివిధముగ నున్నది. "మఱియు నీగ్రంథములలో నసత్యము లైనట్టియు నసందర్భములైనట్టియు విషయము లెన్నో యవిమర్శపూర్వకముగఁ జొప్పింపఁబడినవి. వానిని జక్కఁగ విమర్శించి యథార్థ మిట్టి దని లోకమునకు వెల్లడిచేయ కుండినయెడల జనసామాన్య మాగ్రంథములోని గాథలనే పరమప్రమాణములుగా శిరమున వహింతురు అందువలన సత్య మైన చరిత్రవ్యాపనకుఁ బ్రతిబంధకము గలుగును" అని.

ఈవాక్యము పై మూఁడు వాక్యములయర్థము నామ్రేడితము చేయుచున్నది. ప్రథమవాక్యములో "బట్టులచేఁ గల్పింపఁబడిన గాథలు" అనుటచే నయథార్థము లగుగాథలు అనునర్థము తేటపడుచున్నది గద! బట్టుపద మయథార్థవక్తలనునర్థమును బోధించు నని గ్రంథకర్తగారి యభిప్రాయము. కల్పితపద మయథార్థ మనునర్థమును బోధించు నని లోక మెఱుంగును. ఇదిగాక "సత్య మైనచరిత్రాంశములను" అనుటచేఁ బూర్వోక్తము లగు గాథలసత్యము లైన వని వెల్లడి యగుచున్నది. ద్వితీయవాక్యమందు "ఇయ్యది బట్టులపొగడ్తలను నమ్మివ్రాసినవ్రాత" అనుటచేతను, తృతీయవాక్యమున "సత్యమునకు దూరములై యున్న" వనుటచేతను, పై యర్థమె చెప్పఁబడిన దనుట నిర్వివాదాంశము. కాఁబట్టి యీనాలవవాక్యము పై మూఁడింటియర్థమునే యామ్రేడితముగఁ జేయుచున్నది. ఇందువలనఁ బై వానియొక్క నిరాసగ్రంథమె దీనినిరాసమునకుఁ జాలియున్న దని యెంచి దీనినివదలి ముందు వీరు నిరూపింపఁ బోవు సిద్ధాంతమున కవలాఁటి యైనవాక్యమును, అనఁగా "కాఁబట్టి యీ బేతిరెడ్డికి చెవిరెడ్డి యనునామము

లేదనియు, బేతిరెడ్డి వేంకటగిరి...సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డగు బేతాళనాయఁడు కాఁ డనియు సహేతుకముగ నిరూపింపఁ బోవుచున్నాను" అనుదానిని విమర్శించుచున్నాను.

ఈవాక్యమున "సహేతుకముగ" అనునది, సత్యముగ సప్రమాణముగ గ్రంథాంతర విరోధరహితముగ, సయుక్తికముగ, సందర్భసహితముగ అనువాని కుపలక్షణముగ నున్నది. కానిచోఁ బై గ్రంథములలో వ్రాయఁబడిన విషయములకును వీరభద్రరావుగారు నూతనముగఁ గనిపెట్టి వ్రాయఁబోవువిషయములకును భేదము లేకపోవును. అట్లగునపుడు వానిని దూఱుట యనుచిత మగును. కాఁబట్టి పైవాని కీపద ముపలక్షక మని యొప్పి తీర వలయు. ఒకవేళ నిందు "సహేతుకముగ నిరూపింపఁబోవుచున్నాను" అనుటవలన వీరు నిరూపింపఁ బోవు విషయములు సహేతుకము లనియు, పై గ్రంథములలో వ్రాయఁ బడిన విషయములు సహేతుకములు గా వనియు నేర్పడును కాఁబట్టి పైవానికి వీనికి సహేతుకత్వ నిర్హేతుకత్వములు వ్యావర్తకము లని చెప్పెద మందు రేమో. అట్లనఁ దగదు. ఎందు కనఁగా, ద్వితీయ వాక్యమున "సహేతుకము లైనప్రమాణములతోఁ గూడినవిగాఁ గనుపట్టవు" అనుటచేతను, తృతీయవాక్యమున "హేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై యున్నవి" అనుటచేతను, పై గ్రంథములలో వ్రాయఁబడినవిషయములు సైతము ప్రమాణవంతములు హేతుమంతములునై యున్న వని తేటపడుచున్నది కదా! కాఁబట్టి యట్లనఁ దగదు. ఇఁక నా ప్రమాణములు సహేతుమంతములు గా వనియు నా హేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై యున్న వనియుఁ బై వాక్యములచేతనే బోధిత మగుచున్నది కావున నవి సప్రమాణములు సహేతుకములు కానేర వన్నచో నది నిలువఁ జాలదు, ఎందు కనిన, పైగ్రంథములలో

వ్రాయఁబడినవిషయములలో హేతువులు ప్రమాణములు లే వనియుఁ దాము వ్రాసిన విషయములలో నవి గల వనియు, వీరభద్రరావుగారి సిద్ధాంతము నిలువఁ జాల దని నిరూపింపఁ బోవుచున్నాను. కాఁబట్టి పై వానికిని వీరు వ్రాయు విషయములకును సహేతుకత్వనిర్హేతుకత్వములు గాని, సప్రమాణత్వాప్రమాణత్వములు గాని వ్యావర్తకములు గాఁజాలవు. ఇఁక సత్యత్వాసత్యత్వములు వ్యావర్తకము లగు నన్నచో నవియుఁ గావు. వారు మాత్రము వ్రాసినవ్రాఁతలు సత్యములు, పరులు వ్రాసినవ్రాఁత లసత్యములు, అని ప్రతిజ్ఞ చేసినంతమాత్రమున నవి సిద్ధించున వి కావు. వారివాక్యములు వేదములవలె స్వతఃప్రమాణములు గావు. వా రాప్తులును (యథార్థవక్తలును) గారు. భ్రమప్రమాదములతోఁ గూడి రాగద్వేషాదిపరిపూర్ణులైనయస్మదాదు లాప్తులు కా రనియు, మన్వాదిమహర్షులే అట్టివా రనియు, శాస్త్రకర్తలు నిరూపించి యున్నారు. ఇదిగాక « కవీనా ముచ్ఛ్రితసౌందర్యగుణా మృషోద్యాః, కవే రాహార్యవర్ణనమ్ " అని మొద లగు వచనములచే బట్టులు మాత్రమె కాక, కవులందఱు వర్ణనప్రస్తావమున నయథార్థవాదులే యగుచున్నారు కాఁబట్టి బట్టు లయథార్థవాదులు, వీరభద్రరావుగారు యథార్థవాదులు అని వక్కాణించుటకు వీలు లేదు.

ఇందువలన, సోమదేవరాజీయము పద్మనాయకచరిత్రము మొదలగు గ్రంథములలోఁ జెవిరెడ్డినిగూర్చి వ్రాసినగాథ లసత్యము లనియు, తాము వ్రాయఁబోవువిషయములు, అనఁగా చేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యను నామము లేదు, చేతిరెడ్డి బేతాళనాయఁడు కాఁడనునవి సత్యము లనియు వీరభద్రరావుగారు వ్రాసికొన్నవిషయము విశ్వసింపఁదగినది కాదు. దీనివలనను, పై గ్రంథకారులు వ్రాసినచరిత్రలు, నిర్హేతుకములు, అప్రమాణములు, పరస్పరవిరుద్ధములు, నిర్యుక్తికములు,

తాము వ్రాయువిషయములు సహేతుకములు సప్రమాణములు విరోధరహితములు, సయుక్తికములు అని మొదలుగఁ బొగడుకొనుట విశ్వాసపాత్రము గా దని తేటపడక పోదు.

ఇదిగాక, పూర్వగ్రంథకారులు వ్రాసినహేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములని చెప్పెడువారి సిద్ధాంతము విచారించెదను. పై వారిలో నొకరిచే వ్రాయఁబడినవిషయములకు మఱియొకరిచే వ్రాయఁబడినవిషయములు విరుద్ధము లనుపక్షమున, ఆవిషయములకు మీచే వ్రాయఁబడిన విషయములుగూడ విరుద్ధము లేల కాక పోవును? ఆగ్రంథకారు లెవ్వరును బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లేదనియు, బేతిరెడ్డి పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డగుబేతాళనాయఁడు కాఁ డనియు, వ్రాసి తత్సాధనమునకై మీరు వ్రాసినహేతువులను వ్రాసినవారు కారు కద! వా రొకవిధముగ వ్రాసియుండఁగ మీరు మఱియొకవిధముగ వ్రాయుట వానికిఁ బ్రత్యక్షవిరుద్ధము కాక మాన దని వ్రాయఁ బనిలేదు. కాఁబట్టి పూర్వగ్రంథకారులు వ్రాసినహేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములు మేము వ్రాసినవి యట్టివి కా వని వ్రాసికొనుట యుచితంబుగాదు. అని.

ఇఁకఁ, బూర్వగ్రంథములలోనిహేతువులు నిర్యుక్తికములు, తాము వ్రాసినవి సయుక్తికములు, అని వీ రే యాధారములచేత స్థాపింపఁగలరో వానిచేతనే వీరు వ్రాసినహేతువులు నిర్యుక్తికములు, పైవారు వ్రాసినవి సయుక్తికములు అని స్థాపింప వచ్చును.

బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లేదనుటయు, బేతిరెడ్డి బేతాళనాయఁడు కాఁ డనుటయు సందర్భసహితం బెట్లో బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము కలదు బేతిరెడ్డి బేతాళనాయఁ డగును అనుట యుసందర్భం బెట్లో వా రే యూహింపవలయు.

ఒకవేళ నీవిషయములు గాక మఱికొన్ని పూర్వగ్రంథములలో నసందర్భముగ నున్న వని గ్రంథకర్తయభిప్రాయ మందురేమో. అట్లగుచో « కాఁబట్టి...నిరూపింపఁబోవుచున్నాను » అని వ్రాయుట యసంబద్ధ మగును. పూర్వు లట్లు వ్రాసినారు అందువలన లోకులు వానినే నమ్మఁ గలరు కాబట్టి నిరూపింపఁ బోవుచున్నాను అని వ్రాయుటవలన నిరూపణీయాంశము పూర్వగ్రంథములయం దగపడిన దోషములకు నివర్తకమయ్యే తీరవలయును గదా! అసందర్భములు నిరూపణీయములు నేత్వే రగునపు డది యెట్లు ఘటిల్లును?

ఇదంతయుఁ బరిశీలింపఁగాఁ జెవిరెడ్డింగూర్చి పూర్వగ్రంథములలో వ్రాయఁబడినచరిత్రములయందు వానిసాధనమునకై యగపఱచిన హేతువులయందు వీరభద్రరావుగా రేయేదోషముల నుద్భావించుచున్నారో ఆయాదోషము లన్నియుఁ దముచే వ్రాయఁబడునట్టి బేతిరెడ్డిచరిత్రములయందు వాని హేతువులయందు జాగరూకములై యుండఁగల వని తేటపడక పోదు. ఇట్లుండఁ బైవానిని నిందించి తమ వ్రాఁతను బొగడుకొనుట హాస్యాస్పదముగ నున్న దన్నమాట వివరింపఁ బనిలేదు.

ఇఁక నీవిచార మిటు లుంచి వీరిచే వ్రాయఁబడిన పైరెండువిషయములలో మొదటివిషయమును గూర్చి అనఁగా బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లే దనుదానింగూర్చి వీరిచే వ్రాయఁబడిన(1)గుర్తుగల గ్రంథము విమర్శింపఁబడుచున్నది. అయ్యది క్రిందివిధముగ నున్నది.

«ఈ రేచర్ల బేతిరెడ్డికి బేతిరెడ్డి యనియే జన్మనామ ముండెను గాని చెవిరెడ్డి యనుజన్మనామ ముండలే దని బేతిరెడ్డిభార్య యగు నెఱ్ఱక్కసానమ్మ శాసనమున

« శ్లో. తస్మా త్తస్యాం సమజని మహాదేవపాదాబ్జభక్తః
ఖ్యాతో బేత స్తతవితరణప్రీణితప్రాణివర్గః

ఆశాచక్రే ప్రవితతశరచ్చంద్రసాంద్రాంశురమ్యా
య స్యార్యార్థం జనసుఖసముత్పాదినీ భాతి కీర్తిః"

అనిసంస్కృత మందును, "శ్రీమతు రేచర్ల పిల్లలమఱ్ఱి బేతిరెడ్డి పెండ్లము" అని తెనుఁగునందును బ్రయోగింపఁబడిన బేతిశబ్దముచేతనే స్పష్ట మగుచున్నది. కాఁబట్టి ప్రకృతము నైజాం రాజ్యమునకుఁ జేరి యున్న నల్లగొండ రాజ్యములోని యామనగల్లు రాజధానిలోను, ఆమన గంటి కుత్తరభాగమున రెండు క్రోశములదూరములో నున్న పిల్లలమఱ్ఱి రాజధానిలోను వసించి యా దేశము నేలినవాఁడు బేతిరెడ్డియె కాని బేతాళనాయఁ డనునామాంతరము గల చెవిరెడ్డి మాత్రము కాఁడు" అని.

దీనివిమర్శమునకన్న ము న్నీవిషయము తేటపఱచుట యావశ్యకమై యున్నది. ఈవాక్యములలో నొకదాని కొకటి సంబంధింపక యసంబద్ధంబులై యున్నవి. ఎందు కనిన, బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లేదని ... నిరూపింపబోవుచున్నాను" అను ప్రథమప్రతిజ్ఞా వాక్యముచేత, బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము బొత్తిగ నిషేధింపఁ బడినట్లు తేటపడుచున్నది. "బేతిరెడ్డికి బేతిరెడ్డి యనియే జన్మనామ ముండెను గాని చెవిరెడ్డియని జన్మనామముండ లే" దను ద్వితీయ ప్రతిజ్ఞావాక్యముచేత బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము బొత్తిగ నిషేధింపఁబడక జన్మనామముగ నుండుటయే నిషేధింపఁబడినట్లును, అందువలన వ్యవహారనామముగ నుండ వచ్చు నని యంగీకరింపఁబడి నట్లును దేటపడుచున్నది. "కాఁబట్టి ప్రకృతము...చెవిరెడ్డి మాత్రము కాఁడు" "అనునిగమనవాక్యముచేత, బేతిరెడ్డియా? చెవిరెడ్డియా? ఆమనగల్లుపిల్లలమఱ్ఱిరాజధానులలో వసించి యాప్రాంతదేశము నేలు చుండినవాఁ డని సంశయ మున్నట్లును, ఎఱ్ఱక్కసానమ్మశాసనములోఁ బైవిధముగ బేతపదముఁ వ్రాయఁబడినందున నట్టివాఁడు బేతిరెడ్డియే కాని చెవిరెడ్డి కాఁ డని నిశ్చయ మైనట్లును దేటపడుచున్నది. తొలుత

"చేతిరెడ్డికి నాపేరే లే" దని వ్రాసిన చెవిరెడ్డినామముయొక్క సామాన్యనిషేధమునకును, "తరువాత నదిజన్మనామము కా" దని తన్నామముయొక్క విశేషనిషేధమునకును, ఆవల, "కాఁబట్టి యీమనగల్లుప్రాంతము నేలినవాఁడు చేతిరెడ్డియే కాని చెవిరెడ్డిమాత్రము కాఁ" డని నిగమనమునకును నెట్టిసంబంధము పొసఁగునో యిట్టి యవయవకల్పనం జే శాస్త్రమునకు సమ్మతంబో వారే యాలోచింపవచ్చును.

ఇఁక నేతత్ప్రతిజ్ఞాతాంశస్థాపనమునకై వీరగపఱచిన ప్రథమహేతువు విమర్శింపఁబడుచున్నది. ఎఱ్ఱక్కసాని శాసనములో చేతపదమును వ్రాయుట, చేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లే దనుటకుఁ గాని, అట్టి జన్మనామము లేదనుటకుఁ గాని హేతువు గాఁజాలదు. ఎందుకన, అందు చేతిరెడ్డికిఁ బై నామము లే దని చెప్పలేదు. చేతిపద స్వారస్యమును బట్టి యిట్లూహించెద మన్నచో నయ్యది శాసనగ్రంథాదులలో జన్మనామమే వ్రాయవలయు నని గాని దన కున్న నామము లన్నియు వ్రాయవలయు నని గాని నియమ ముండుచో నిర్వహించును. అట్టి నియమము దుర్లభము. ఎందు కనఁగ, అనేకశాసనములలో గ్రంథములలోఁ బురుషునకుఁ గల నామములలో నొకటి గాని బిరుదనామము గాని తఱచుగఁ గానంబడుచున్నది. అందు మొదటివిషయము సుప్రసిద్ధంబగుటచే రెండవవిషయమున కుదాహరణ మిచ్చుచున్నాను కనుఁడు. ఏకశిలానగరములో నిరుద్రదేవుని శాసనములో

"శ్రీమత్త్రిభువనమల్లో రాజా కాకత్యవంశసంభూతః
ప్రబలరిపువర్గవారీ వైధవ్యవిధాయకాచార్యః."

అను శ్లోకమునఁ గాకతిచేతరాజునకు బిరుదనామ మగు త్రిభువనమల్లశబ్దమే వ్రాయఁబడినది. ఇది చేతరాజునకు బిరుదనామము కాని జన్మనామము కా దని యీయాంధ్రచరిత్రముయొక్క 6

వ ప్రకరణమున 150 పేజిలో వీరభద్రరావుగారిట్లు "ఈతనికి త్రిభువనమల్ల బేతరాజు జనించెను, త్రిభువనమల్ల అనునది బేతరాజునకు బిరుదనామము" అని వ్రాసియున్నారు. సింగభూపాలీయములో సింగభూపతివర్ణనప్రస్తావమున

శ్లో. యుష్మాభిః ప్రతిగండభైరవరణే ప్రాణాః కథం రక్షితాః
ఇత్యంతఃపురపృచ్ఛయా యదరిషు ప్రాప్తేషు లజ్జావశాత్
కంపం తూత్తర మాననవ్యతికరవ్యాపారపారంగతా
మందాందోళితకర్ణకుండలహరిన్మాణిక్యవర్ణాఙ్కురాః."

అనుపద్యమునందు సింగభూపతికి బిరుదనామ మగు ప్రతిగండభైరవపదమే వ్రాయఁబడినది. కాఁబట్టి శాసనగ్రంథాదులయందుఁ బురుషునకుఁ గలనామము లన్నియు వ్రాయవలయు ననునియమము గాని, జన్మనామమే వ్రాయవలయు ననునియమము గాని లేదు. అది లేనపు డెఱ్ఱక్కదేవిశాసనములో బేతపద ముండుటవలన నదియే జన్మనామ మని గాని, బేతపదము దక్క నితరనామ మా రాజునకు లే దని గాని సిద్ధాంతము నిలుపఁజాలదు. ఇందువలన "బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యని నామములేదు" అనుదానికి ద్వితీయప్రతిజ్ఞావాక్యమును బట్టి జన్మనామము లే దనుటయుండెడి పర్యవసాన మును గాని నిర్వహింపఁ జూచుటయు నిలువదు. శాసనములలో జన్మనామమే వ్రాయవలయు ననునియమ ముండిననే కదా అది దైనను నిలువఁబోవును. అది లే దయ్యెను.

ఇదిగాక, వీరు 188 పేజిలో "చెవిరెడ్డికి బేతానకనాయఁడని పౌరుష నామమును గణపతిదేవుఁ డివ్వ జాలఁగనో విమర్శించి తెలిసికొనుట యావశ్యకమై యున్నది. ఎఱ్ఱక్కసాని శాసనము నాఁటికి అనఁగా 1208 సంవత్సరము నాఁటికి ఎఱ్ఱక్కభర్త బేతిరెడ్డి యనియే చెప్పఁబడి

యుండుటచేత నింతకుఁ బూర్వమె యీవృత్తాంతము జరిగి యుండ వలెఁ గదా! చెవిరెడ్డియొక్క యిట్టి ప్రసిద్ధకృత్యముల వేనిని ఎఱ్ఱా-శవభర్తను వర్ణించుసందర్భమున వర్ణింపకుండుటకుఁ గారణ మేమి? ॥ అని వ్రాసి యున్నారు. అందువలన శాసనములలో బిరుదనామము కూడ నుండవచ్చు నని మీ రంగీకరించిన ట్లగుచున్నది. బేతపదము బేతాళనామమునకు బదులుగా వ్రాయఁబడిన దనియు, బేతాళపదము పౌరుష నామ మగుటచే నిది గూడఁ బౌరుష నామ మేయనియు కదా దీనివర మార్థముగాఁ జెప్ప వలయును. కానిచో నీ యాక్షేపమున కవకాశమే లేక పోవును కాఁబట్టి యీ యాక్షేపము నిలువుకొనుటకై పై విషయము నంగీకరింప వలయు. అట్లగునపుడు పైనియమమునకు భంగము గలుగుటయే కాక మఱియొక జన్మనామ మారాజునకుఁ గానరాదందునఁ జెవిరెడ్డి యనునదియే జన్మనామ మని పర్యవసాన మేర్పడుచున్నది. ఇ దంతయు సభ్యుపేత్యవాద మన్నచో దీని స్థితి యెటు లుండినను నుండుం గాక "విక్రీతే కరిణి కి మఙ్కుశే వివాదః" అను న్యాయమును బట్టి మా కింక నీవాద మనుపయుక్తము. ఎందు కనఁగా వెనుక బేతరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామమే బాత్తిగ లేదని నిరూపింప సమకట్టిన వారు దానినే గట్టిగఁ బట్టి సాధింపక యది జన్మనామము గాదు, (మధ్యను వచ్చిన వ్యవహారనామము) అని యొప్పుకొన్నపుడు కొంచెమునకై యిఁక వాదించుట పై న్యాయమునకు విరుద్ధంబ యగును గదా! కాఁబట్టి చెవిరెడ్డి యనునది జన్మనామమైననేమి? వ్యవహారనామ మైన నేమి? ఆరాజున కది యున్న దనుటయె ముఖ్యముగ మాయభిమతంబు.

ఇట్లు మీరు (1) గుర్తు గల గ్రంథముచే మొదటి విషయమును అనఁగా బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యను నామము లేదనుదానిని సహేతుకముగ సప్రమాణముగ సయుక్తికముగ సపంథ

ర్శముగ నితరావిరోధముగ నిరూపించిన ట్లించి యిపుడు (2) గుర్తు గల గ్రంథముచే (184 పేజీ మొదలు కొని 191 పేజీ వఱకుఁ గల గ్రంథముచే) రెండవ విషయమును అనఁగా బేతిరెడ్డి పై సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డగు బేతాళనాయఁడు కాఁ డనుదానిని సహేతుకముగ ... నిరూపింపఁ బోవు చున్నారు. దీని విమర్శ మిపుడు చేయఁబడుచున్నది.

ఇం దొక సందేహము. తొలుత బేతిరెడ్డి పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డగు బేతాళనాయఁడు కాఁ డని నిరూపించు నట్లు ప్రతిజ్ఞ చేసిరి. తరువాత 184 పేజీ మొదలు 191 పేజీ వఱకుఁ బ్రతిజ్ఞాంశమును స్థాపించుటకు హేతువు లని చెవిరెడ్డియొక్క చరిత్రములలోఁ గొందఱు గ్రంథకారులు వ్రాసిన కొన్ని విరోధాభాసము లగపఱచిరి. ఆవల వానిముగింపులో « ఈవిషయము లన్నింటిని జూచి, విమర్శించి నపుడు చెవిరెడ్డిగాథ విశ్వాస పాత్రము గా దని ... బోధపడక మానదు. » అనియు, « ఈగాథల నన్నింటిని వదలిపెట్టి...చూచినను బేతిరెడ్డి పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డనుసిద్ధాంతము నిలువఁ జాలదు » అనియు వ్రాసిరి. ఇం దొకదాని కొకటి సంబంధించునట్లు లేదు. బేతిరెడ్డి బేతాళుఁడు కాఁ డని స్థాపించు వారు చెవిరెడ్డిగాథలలో విరోధములు చూపుటయుఁ జెవిరెడ్డిగాథ విశ్వాస పాత్రము గా దని వ్రాయుటయు బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁ డనుటయు నసంబద్ధములుగా నున్నవి కదా! ఇందువలన వీరు, బేతిరెడ్డికి బేతాళనామము లే దనియా? చెవిరెడ్డి గాథ విశ్వాసపాత్రము గా దనియా? బేతిరెడ్డి పై సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు గాఁ డనియా? నిరూపింప నెంచినవారు. అని సంశయము కలుగుచున్నది. ఇది యెల్లరకు సులభముగఁ దెలియవచ్చునది గాన దీనిని వదలి (2) గుర్తు గల హేతుగ్రంథము విమర్శించుచున్నాను.

ఇచ్చటి హేతుపదార్థము వెనుక వ్రాయఁబడిన దైనను లోక మున కీపదార్థకల్పనము క్రొత్తది కాఁబట్టి పలుమాఱు వ్రాయవలసిన దేర్పడినది కాన సుఖబోధమునకై మరల వ్రాయుచున్నాను. వీరభద్ర రావుగారు వెనుక 188 వ పేజీలో « బేతిరెడ్డికిఁ జెవిరెడ్డి యనునామము లే దనియు బేతిరెడ్డి వేంకటగిరి ... సంస్థానాధిపతులకు మూలపురు షుఁడు గాఁ డనియు సహేతుకముగ నిరూపింపఁ బోవుచున్నాను" అని ప్రతిజ్ఞ చేసి వ్రాసిన (1) (2) గుర్తులు గలగ్రంథములలో నిది 2 వ గుర్తు గల గ్రంథము కాఁబట్టి యీగ్రంథమే బేతిరెడ్డి బేతాళనాయఁడు కాఁ డను పై రెండవవిషయమును గూర్చి వారిచే వ్రాయఁబడిన హేతుగ్రంథముగాఁ జెప్పవలసి యున్నది. మఱియు నీగ్రంథము తుదకు 191 పేజీలో « ఈవిషయము లన్నింటిని విమర్శించినప్పుడు చెవిరెడ్డిగాథ విశ్వాసపాత్ర మైనది కా దని ... బోధపడక పోదు" అనియు « వీని నన్నింటిని వదలి పెట్టి ... చూచినను బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁ డను సిద్ధాంతము నిలువఁజాలదు » అనియు వ్రాసినందునఁ జెవిరెడ్డిగాథ విశ్వాసపాత్రంబు గా దనుటకును బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు గాఁ డను టకును నిదియే హేతుగ్రంథ మని తేటపడుచున్నది.

ఇట్లు 182 వ పేజీలో « సోమదేవరాజీయమునందును పద్మ నాయకచరిత్రమునందును ... బేతిరెడ్డియే పైసంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డైన బేతాళనాయఁ డని చూపిన హేతువులు పరస్పర విరుద్ధములై ...యున్న" వనియు, 191 పేజీలో « బేతిరెడ్డియే బేతాళ నాయఁ డని హేత్వాభాసములతో నిరూపించినా" రనియు, పదవప్రక రణము 286 వ పేజీలో « పిల్లలమఱ్ఱి రేచర్ల బేతిరెడ్డియు ... పిల్లల మఱ్ఱి బేతాళనాయఁడె యని శ్రీవెలుగోటివారి వంశచరిత్రమందు వక్కాణింపఁ బడిన హేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములై పొందిక లేక